

BUITEN

13^E JAARGANG N^O. 8.

ZATERDAG 22 FEBRUARI 1919.

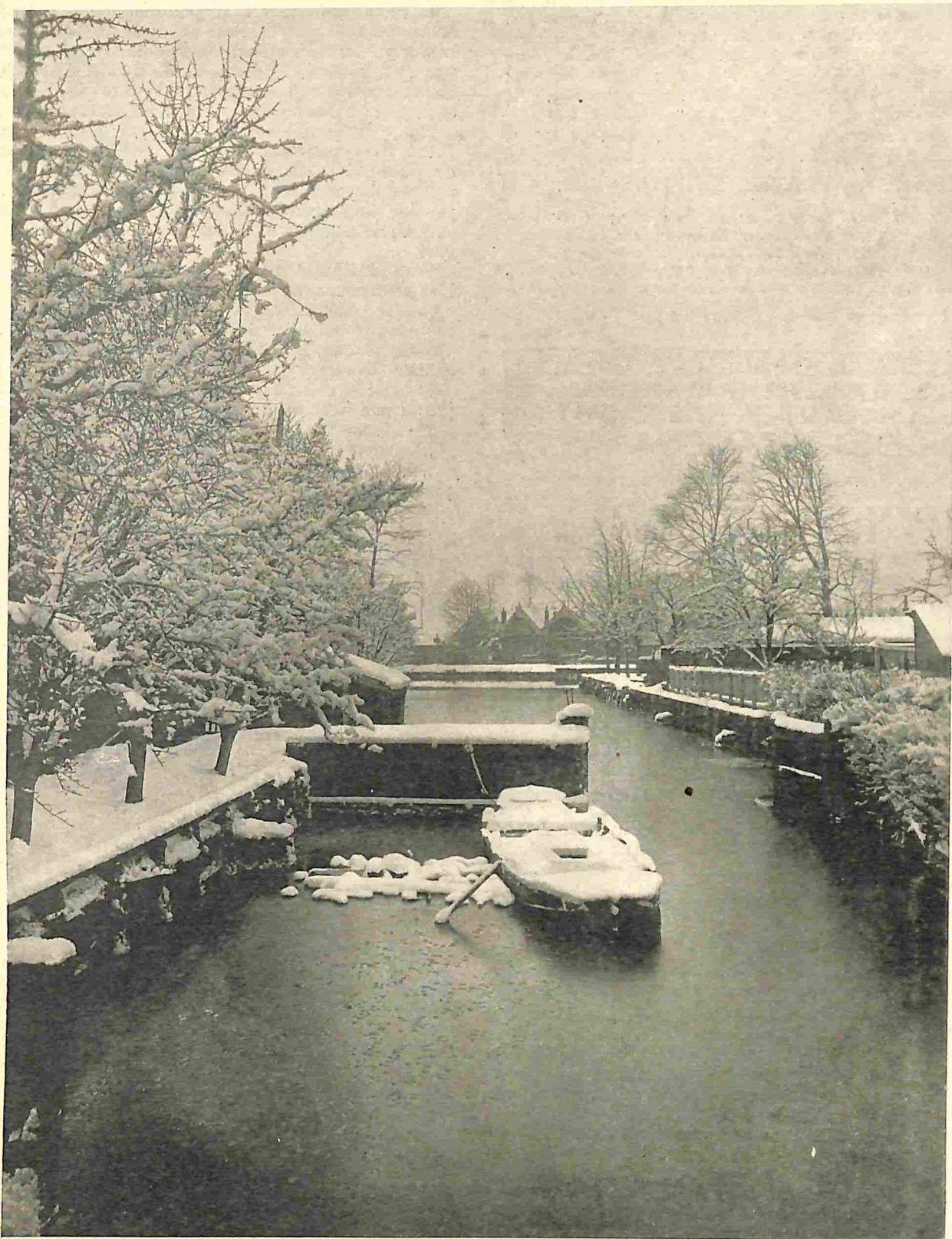


Foto C. S'eenbergh.

WINTER BIJ_HET SLUISJE.



Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

WINTER BIJ HET SLUISJE, ILLUSTRATIE	BLZ. 85
BROEDERSCHAP (7), DOOR JOHN GALSWORTHY	„ 86
SINT PIETERS-STOEL, DOOR F. W. DRIJVER	„ 87
DE NIJLREIS (VERVOLG), DOOR MAURITS WAGENVOORT, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 88—93
HET PEIL VAN JENNER'S LIEFDE, DOOR JOB STEYNEN	BLZ. 89
UIT HET ZIELELEVEN DER DIEREN, DOOR G. DE GRAAF	„ 91
KINDERBAL, (GEDICHT), DOOR JOHAN VAN AKEN	„ 92
REORGANISATIE VAN HET MUSEUMWEZEN	„ 92
DISTRIBUTIE-ERVARINGEN TEN PLATTELANDE, DOOR C. J. M. G.	„ 92
ONTVANGEN BOEKEN	„ 94
DE PELSJAGERS, DOOR HULBERT FOOTNER (24)	„ 94
AANKOOP DER VEREENIGING „HENDRICK DE KEYSER”, ILLUSTRATIES	BLZ. 94 EN 95
DE OESTERZWAM, DOOR J. L. F. DE MEYERE, GEÏLL.	BLZ. 95

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men geheve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 25 cts.



BROEDERSCHAP

7) DOOR JOHN GALSWORTHY.

Uit het Engelsch vertaald door Leny Grondel—Chotzen.

HOOFDSTUK V.

DE COMEDIE BEGINT.

DE kunstcriticus, die zoo eigenaardig had geglimlacht, was evenals de meeste menschen eerder iemand, dien men beklagen dan wel minachten moet. Hij was een inderdaad zeer begaafde Ier, die zijn leven met hooge idealen en het vaste geloof hieraan was begonnen. Hij had gehoopt de Kunst te kunnen dienen en zijn dienst rein te houden maar sedert zijn wrang humeur hem eens uit den band had laten springen om in een orgie van persoonlijke wraak zich te vermeien, had hij steeds meer den reinen maar strengen dienst ontvlucht en was met modder bezoeeld teruggekeerd. Ook koesterde hij niet meer zijn grooten jeugdeerbied voor de Kunst. Zijn idealen hadden hem één voor één verlaten. Hij leefde nu verlaten, onbevattelijk voor waarheid of schande, zijn geweten met whisky in slaap sussend, een man vol ingevreten haat, beklagenswaardig en alleen na overmatig gebruik van sterken drank tevreden.

Voordat hij zich naar Bianca's atelier begaf, had hij eerst rijkelijk geluncht maar om vier uur waren de gassen, die hem het verblijf op aarde recht aangenaam lieten schijnen, bijna geheel verdampd en werd hij door den wensch beziel opnieuw aan 't drinken te gaan. Het is ook wel mogelijk, dat het meisje met haar zachten oogopslag hem het gevoel gaf, dat zij eigenlijk aan hem had moeten toebehooren en daar dit niet het geval was, deed het hem wellicht onaangenaam aan, dat zij haar geluk bij niemand anders had gevonden of misschien zou vinden. Misschien was het ook wel zijn natuurlijke, mannelijke afkeer van het werk van schilderessen, dat hem in zoo'n allernaangenaamste gemoedsstemming bracht.

Twee dagen later kwam het volgende ongeteekende berichtje in een der couranten voor: „Wij vernemen, dat „De Schaduw,” schilderij van Bianca Stone, die nog niet algemeen bekend is als de vrouw van den schrijver Hilary Dallison, weldra in de Bencox Gallery zal worden tentoongesteld. Deze typische fin de siècle créatie met haar onaangenaam onderwerp, een vrouw — waarschijnlijk een van het straatleven — die in den schijn van een lantaarn staat, is een eenigszins armoezig aandoend schilderwerk. Indien mijnheer Dallison, die, naar wij vernemen, het type zelf zeer interessant vindt, deze vrouw tot onderwerp van een zijner bekoorlijke gedichten zou maken, zou het resultaat vermoedelijk minder teleurstellend zijn.”

Bij het ontbijt werd dit stukje groenwit papier aan Hilary door

zijn vrouw overhandigd. Langzaam steeg hem het bloed naar de slapen. Bianca's oogen zogen zich aan dezen blos vast. Een dergelijke wenk was duidelijk genoeg voor iemand met Hilary's karakter. Zijn kieschheid, gevoel voor het belachelijke en vooral zijn speciale gave zich in zichzelf terug te trekken, maakten het overbodig met een enkel woord verder op het geval in te gaan. Beiden voelden ook wel, dat er feitelijk niets kon worden uitgelegd. Een dubbelzinnig, anoniem berichtje was niet bepaald te verbreken. Het werkelijke verdriet schulde zooveel dieper. Een vrouw was in haar ijdelheid, in haar gevoel van eigenwaarde gekwetst, zij voelde, dat zij niet langer werd bemind en haar hart, dat reeds vele jaren naar wraak had verlangd, trok zich geheel van den man terug.

In het midden van de week, volgende op dit voorval, meldde de onschuldige aanleiding er van zich op een morgen bij Hilary aan en vertelde in zijn studeerkamer met de haar eigen, geduldig afwachtende houding, haar nieuwtjes. Als gewoonlijk waren die van maar weinig belang. Als gewoonlijk scheen ze zich hulpedie van maar weinig belang. Ze had nog geen ander werk gevonden loos te voelen en had ze veel van een kindje, dat verdrietig haar bezerde handje toont. Ze had nog geen ander werk gevonden en ze was een week de huur schuldig. Ze wist niet, wat ze moest beginnen. Mevrouw Dallison had haar niet meer nodig en ze was zich toch van geen kwaad bewust. Het schilderij was nu klaar, dat was wel zoo, maar mevrouw Dallison had vroeger gezegd, dat ze haar nog voor een andere studie zou gebruiken.

Hilary antwoordde niet.

„...Die oude heer, mijnheer — mijnheer Stone had haar opgezocht. Hij had haar verzocht bij hem te komen om twee uur per dag zijn boek te copieeren, van vier tot zes, tegen 1/— per uur. Zou zij het aannemen? Hij zei, dat hij nog wel een paar jaar werk aan zijn boek had. Wat dacht mijnheer Dallison er van?”

Voordat hij antwoordde, staarde Hilary peinzend in het vuur. Het schildersmodel keek hem tersluiks aan. Plotseling keek hij op en zag haar recht in de oogen. Klaarblijkelijk deed zijn blik het kind ontstellen. Inderdaad keek hij haar doordringend en vorschend aan, zooals hij wellicht een manuscript van twijfelachtigen oorsprong zou bestudeeren.

„Geloof je ook niet,” zei hij tenslotte, „dat het veel beter voor je zou zijn weer naar je dorp terug te keeren?”

Het jonge meisje schudde heftig van neen.

„Neen, nooit.”

„Maar waarom dan toch niet? Dit hier is toch niet bepaald een prettig leven voor je.”

Het meisje keek hem weer verstolen aan en zei toen kortaf:

„Ik kan daar niet meer heengaan.”

„Waarom niet? Is je familie niet goed voor je?”

Ze bloosde.

„Neen. En ik wil er ook niet heen.” En toen zij van Hilary's gezicht las, dat zijn kieschheid hem verbood verder op de zaak in te gaan, klaarde haar gezicht op en mompelde ze:

„De oude heer zei, dat het me in staat zou stellen onafhankelijk te zijn.”

„Ja,” zei Hilary schouderophalend, „dan zou ik het maar doen.”

Steeds omkijkend, als om haar dankbaarheid te toonen, liep zij den tuin door en juist toen Hilary van zijn manuscript opkeek, zag hij haar gezicht bij het hek terwijl zij door een groep seringenstruiken heengluurde. Plotseling rende ze dartel weg, als een kind, dat blij is, dat de school eindelijk uit is. Verrast keek Hilary op. Die enkele, dartele beweging was een lichtstraal, die op de donkere straat van het leven van een evenmensch viel. Het openbaarde plots de eenzaamheid van dit kind, dat zonder geld en zonder vrienden in de groote stad leefde.

De maanden Januari, Februari en Maart gingen voorbij en nog steeds kwam het kleine model dagelijks om het „Boek van de Algemeene Verbodering” te copieeren.

De kamer van mijnheer Stone, waarvoor hij op zijn uitdrukkelijk verlangen huur betaalde, mocht nooit door het dienstpersoneel worden betreden. Die kamer lag gelijkvloers en een ieder, die er tusschen vier en zes langs liep, kon den ouden heer langzaam en duidelijk hooren dicteeren, waarbij hij af en toe een moeilijk woord spelde.

Om vijf uur was er steeds een geruisch van neergezet porcelein, waarboven uit het zachte, zakelijke en eentonige stemmetje van het model klonk, dat het een of ander verhaal deed. Daarop weerklonk de stem van mijnheer Stone, die hierop antwoorden gaf, die in geenerlei verband met de opmerkingen van zijn beschermeling stonden. Hilary hoorde eens duidelijk het volgende gesprek:

Het model: „Baas Creed zegt, dat hij butler is geweest. Hij heeft een afschuwelijke neus.” (Stilte).

Mijnheer Stone: „In die dagen gingen de menschen in de gedachten aan hun individualiteit op. Hun bezigheden schenen hun zeer belangwekkend toe.”

Het Model: „Baas Creed zegt, dat al zijn spaarduitjes er bij zijn ziekte aangegaan zijn.”

Mijnheer Stone: „...het was niet zoo.”

Het model: „Baas Creed zegt, dat hij als kind altijd naar de kerk is gegaan.”

Mijnheer Stone (levendig): „Sinds A. D. 700 heeft er geen kerk meer bestaan, die waard was bezocht te worden.”

Het Model: „Maar hij gaat er nu niet meer heen.”

Door de openstaande deur zag Hilary haar zitten, een boterham tusschen haar beinkte vingers, haar mond half open als verlangend toe te happen, nieuwsgierig naar mijnheer Stone opkijkend, wiens magere hand een porceleinen theeopje omvatte terwijl zijn oogen afwezig in de verte staarden.

Op een goeden dag in April verscheen mijnheer Stone, — reeds te voren aangekondigd door de lucht van Harris tweed en gebakken aardappels, die hem gewoonlijk omgaf, — om vijf uur in Hilary's studeerkamer.

„Ze is niet gekomen,” zei hij.

Hilary legde zijn penhouder neer. Het was de eerste, werkelijke lentedag.

„Hebt u zin een wandeling met mij te maken?” vroeg hij.

„Goed,” antwoordde mijnheer Stone.

Ze gingen naar Kensington Gardens, Hilary met gebogen hoofd, mijnheer Stone heel en al opgaand in zijn ver afdwalende gedachten, met zijn hand zijn baard een weinig vooruitstekend.

Op de eerste zonneplekjes slitterden narcissen en crocusjes, in haast elken boom roekoede een duifje, in alle struiken jubelde een merel en op de kleine paadjes deden babies in lichte wagentjes hun middagritje. Dit hier was hun speciaal terrein en hier kwamen ze elken dag weer, om op een veiligen afstand naar de kleine vuile meisjes te kijken die in het gras kleine vuile jongetjes zoet hielden, naar het eindeloos gebabbel van deze ordinaire kindertjes te luisteren en zoo reeds vroeg aan het groote vraagstuk der volksklasse deel te nemen. Zo lagen en zaten ze peinzend in hun voertuigjes, zuigend aan een overheerlijke rubberspeen. Honden liepen voor hen uit, kinderjufjes volgden.

Het prachtig avondlicht kleurde tusschen ver afstaande boomen, ze donkerpurper overglanzend. Het avondrood gloeide aan den hemel. Het was een dag, die een onzegbaar verlangen in het hart achterlaat, dezelfde invloed, die het maanlicht soms op kinderen uitoeft.

Mijnheer Stone en Hilary zochten in de Broad Walk een bank uit.

„Iepen,” zei mijnheer Stone. „Het is nog onbekend wanneer zij hun tegenwoordige gedaante aannamen. Zij hebben slechts één ziel. Evenals het menschedom.” Hij zweeg. Niet op zijn gemak keek Hilary haastig rond. Zij zaten alleen op de bank.

Mijnheer Stone's stem verhiel zich weer. „Hun vorm en hun harmonie is hun ziel. Die hebben ze eeuwen en eeuwen in stand weten te houden. Slechts daarvoor leven ze. In die dagen...” zijn stem doofde uit; hij was reeds vergeten, dat hij niet alleen hier was, „toen de menschen geen algemeene begrippen hadden, zouden zij wijs gedaan hebben naar de boomen te zien, de boomen tot voorbeeld te nemen. Inplaats van een menigte zieltjes met het geloof van verschillende theorieën over een aanstaand leven bezig te houden, hadden zij ernaar moeten streven hun bestaanden vorm te verbeteren om zòò 's menschen ziel te onderscheiden.”

„Iepen werden naar ik meen altijd als gevaarlijke boomen beschouwd,” zei Hilary.

Mijnheer Stone wendde zich om en daar hij zijn schoonzoon naast zich bespeurde, zei hij:

„Ik geloof, dat je iets tegen me zei.”

„Ja,” antwoordde Hilary.

Peinzend zei mijnheer Stone hierop:

„Willen we opstappen?”

Beiden stonden van de bank op en wandelden door.

Het kleine model verklaarde haar afwezigheid aldus bij Hilary:

„Ik moest ergens komen.”

„Krijg je werk?”

„Ja mijnheer. Bij een vriend van mijnheer French.”

„Zoo, zoo. Wie is het?”

„Mijnheer Lennard. Het is een beeldhouwer. Hij heeft een atelier in Chelsea. Hij heeft me gevraagd voor hem te poseeren.”

„Zoo.”

Ze loensde naar Hilary en liet haar hoofd hangen.

Hilary begaf zich naar het raam en keek naar buiten. „Je weet, geloof ik wel, wat het beteekent voor een beeldhouwer te poseeren.”

Het stemmetje van het model klonk achter hem, zakelijk als altijd: „Hij zei, dat ik juist het figuur had, dat hij zocht.”

Hilary staaarde nog altijd naar buiten.

„Ik dacht, dat je liever niet naakt wilde poseeren.”

„Ik wil niet altijd arm blijven.”

Hilary draaide zich om bij den vreemden toon van die onverwachte woorden. Het meisje werd juist door het zonlicht beschenen. Haar bleke wangen bloosden, haar bloedarme, een weinig van elkaar staande lippen, leken nu rood. Haar oogen, met hun omlijsting van korte zwarte wimpers, stonden wijd open en keken oproerig, haar jonge, goed gevulde borsten zwoegden alsof ze haastig had geloopt.

„Ik dank ervoor mijn heele leven boeken over te schrijven.”

„Hm. Best.”

„Mijnheer Dallison, ik meen het niet — werkelijk niet! Ik zal doen, wat u me zegt. Ik doe het, dadelijk!”

Hilary nam haar op met een doordringenden, weifelachtigen blik, alsof hij wilde zeggen: „Wat wil je eigenlijk? Ben je wel oprecht?”, waarmede hij haar reeds vroeger zoo in de war had gebracht. Tenslotte zei hij: „Je moet precies doen, wat je zelf het beste lijkt. Ik raad nooit iemand iets aan.”

„Maar u wilt niet, dat ik... Ik weet zeker, dat u het niet wilt! En natuurlijk laat ik het met plezier als u het niet goedvindt.”

Hilary glimlachte.

„Copieer je graag voor Mijnheer Stone?”

Het model vertrok haar gezicht. „Mijnheer Stone is heel aardig. Hij is zoo'n grappige, oude heer.”

„Dat zeggen haast alle menschen,” antwoordde Hilary. „Maar je weet toch wel, dat Mijnheer Stone ons vreemd vindt, nietwaar?”

Het model glimlachte flauwtjes. Het zonlicht viel nu dwars over haar heen, en zooals ze daar in den glans stond, te midden van millioenen gouden zonnelichtjes, zag ze er een ondeelbaar oogenblik uit als een Lentebeeld, vol verwachting uitkijkend naar wat het jaar haar zal brengen.

Met de woorden: „Ik ben klaar,” van de deur uit naar binnen geroepen, brak Mijnheer Stone alle verdere besprekingen af.

Hoewel de bezigheden van het jonge meisje voor den schijn een uitgemaakte zaak schenen, bewees toch zoo nu en dan een klein voorval het werkelijk gevoel, dat daar school achter het masker van geveinsde vriendelijkheid, achter de tegemoetkomende en bijna verontschuldigde houding tegenover de armen en hulpeloozen, bij hen, die zooals Hilary het uitdrukte, zich het „sociale geweten” hadden eigen gemaakt. Slechts drie dagen voordat hij in zijn bruine studeerkamer onder de buste van Socrates had gemijmerd, had Cecilia, die dien dag kwam lunchen, de volgende opmerking gemaakt:

„Ik weet natuurlijk wel, dat niemand Vaders handschrift kan ontcijferen maar ik begrijp toch niet, dat Vader niet de een of andere typiste neemt inplaats van dat model. Die zou het minstens twee keer zoo vlug doen.”

Bianca's antwoord liet even op zich wachten. Toen zei ze:

„Misschien weet Hilary het.”

„Vind je het niet goed, dat het meisje hier komt?” vroeg Hilary.

„Ik heb er niets op tegen. Waarom vraag je dat?”

„Ik meende het uit je toon op te maken.”

„Ik zou er niets op tegen hebben als ze voor vader hier kwam.”

„Komt ze dan ergens anders voor?”

Cecilia, die haastig op haar vork neerkeek, zei zacht: „Ach, vader is natuurlijk in al die dingen wat buitengewoon.”

Maar de volgende drie dagen was Hilary uit wanneer het model 's middags kwam.

Dit nu was de andere reden, die maakte, dat Hilary niet afkeerig was om 's morgens, den eersten Mei, een bezoek aan juffrouw Hughs in de Hound Street te brengen.

(Wordt vervolgd.)

SINT PIETERS-STOEL.

22 FEBRUARI.

Evenals en zeker niet minder dan zoo menige andere dag in den kerkelijken kalender legt de 22ste van Sprokkelmaand getuigenis af van de vermenging van heidensche en christelijke elementen. De viering van St. Petrus in Sella — het Latijnsche woord „Sella” is ons „zetel” — in de maand, welke in het teeken der visschen staat, is dienstbaar gemaakt aan de herinnering van den grooten „visscher van menschen,” die vereerd wordt als de eerste, die op den bisschoppelijken zetel te Rome gezeten zou hebben, welke nog altijd in de St. Pieterskerk aldaar bewaard wordt.

Kenschetsend is al dadelijk dat deze dag in den tijd des jaars valt, in welken Wodan of Odhin geacht werd zijn troon Hlidskialf te bestijgen om, na het duister van den winter, het licht te doen zegevieren. In 't volksgeloof brengt St. Pieter de lente en op St. Pieters-Stoel — in Vlaanderen zegt men „St. Pietersdag in Selle” — gaat dan ook het eerste koolzaad in den grond.

Tot de eigenaardige gebruiken van dezen dag behoort inzonderheid het rondgaan der knapen, in Westphalen en elders, om van huis tot huis aan de deurposten te kloppen met een hamer, welke de herinnering bewaart aan den Miölnir van den ouden heidenschen god, die dezen van zich afslingert in zijn strijd tegen de winterreuzen.

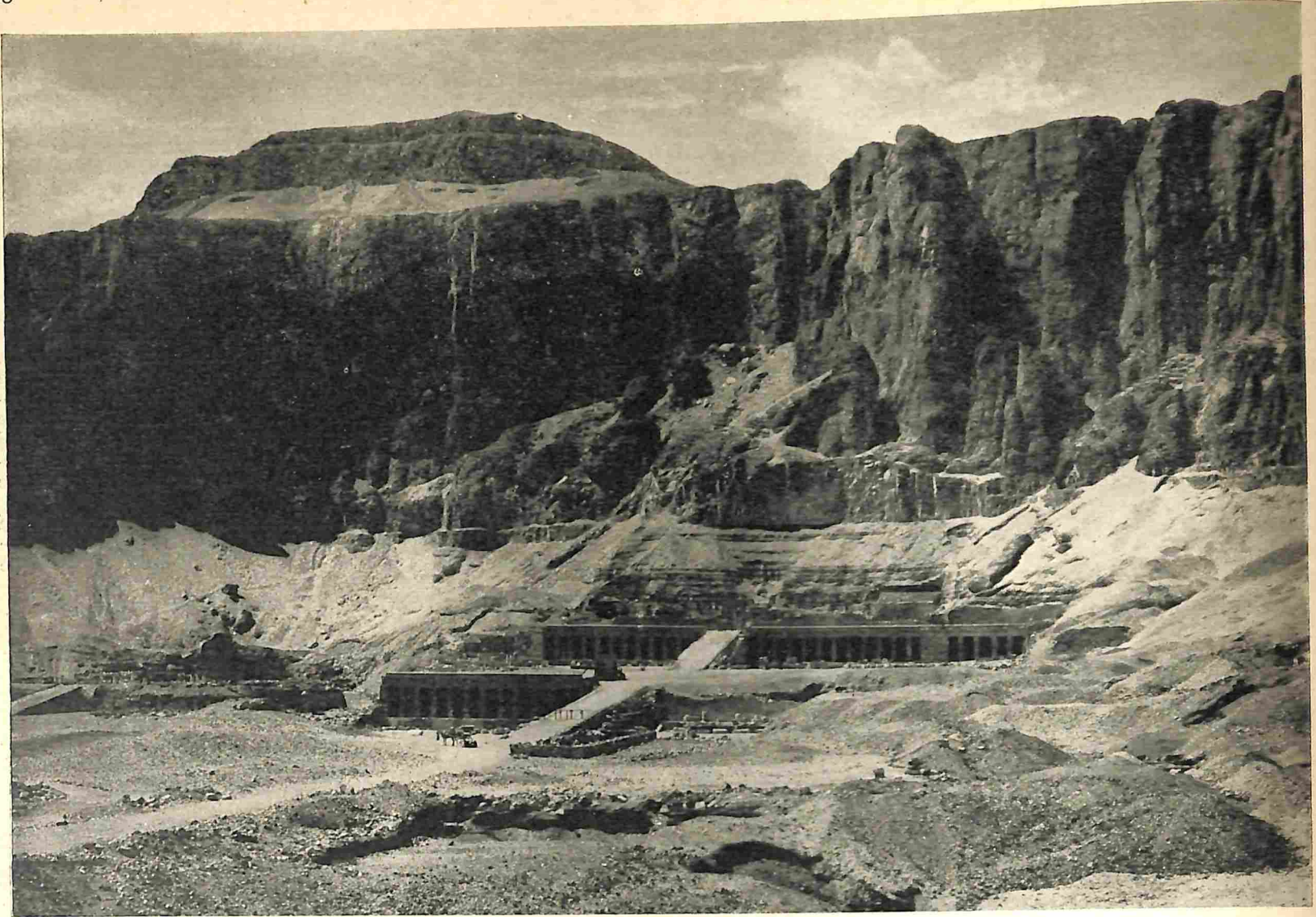
Al kloppende zeggen zij: „Rut, rut, St. Peter ist kommen!” Soms slijpen zij tegelijkertijd een hakmes aan een draaiend rad, terwijl men gelooft dat, door aldus te doen, de padden, slangen en salamanders verjaagd zullen worden en men bevrijd zal blijven van rupsenplaag. Voor dit goede werk wordt gaarne een ganzenei tot belooning gegeven.

Het kloppen schijnt ook verband te houden met het zoggenaamde „Sommervogel Jagen”, d. w. z. het uit den winterslaap oproepen van de vlinders, inzonderheid den „Grooten Vos”, meer bekend onder den naam „Aurelia”, welks diep oranje getinte vleugels doen denken aan de kleur, welke aan Donar gewijd was, die zelf een vuurrooden baard droeg, als symbool van den bliksem.

Aan den Neder Rijn klopt soms de heer des huizes aan de deur van woning en stal en laat zich daarbij aldus hooren:

Herus, herus, herus,
Schlangen us Stall un Hus!
Schlangen un Viehmöllen
Hie nit herbergen sollern.
Sanct Peter un die lieve Frau
Verbiet üch Hus un Hof un Au.
Viehmöll' un Schlangen herus!

F. W. DRIJVER.



DE GRAVEN VAN DE EGYPTISCHE KONINGEN DER ACHTTIENDE, NEGENTIENDE EN TWINTIGSTE DYNASTIE IN DE ROTSEN BIJ THEBEN (LOEKSOR).

DE NIJLREIS.

(Vervolg).

HET samenstel van tempels op het eilandje Philae, midden in den stroom, nu een groot deel van het jaar door de golven van den Nijl overspoeld, omdat de pas gebouwde dammen van Assoe-Simbel, hamerslag na hamerslag in het basalten gebergte van die stroom uitgehouden... „hoe,” vraagt de wel haast vernietigde verbeelding van den aanschouwer zich af, „hoe hebben sterflijke menschen ooit zooveel grootscheid en schoonheid kunnen vereeuwigen in zulk een onvernietigbaren steen?”

Maar bij een nauwkeuriger beschouwing komt uit die grootscheid de beminnelijkheid op van het dagelijksche leven, dat wij begrijpen, wijl het van levende volksche Egypte, dat wij verklaart, of wijl wij er in onze eigen omgeving het gelijksoortige van kennen. Het leven! *Plus ça change, et plus c'est la même chose!* Om daarvan overtuigd te worden hebben wij slechts n het museum van Egyptische oudheden te Caïro het in eens graf gevonden houten beeldje aan te zien van den dikken, goedgevoelden dorpsburgemeester, die, zooals hij daar leeft, nog aan onze distributiezorgen „des burgervaders” in een onzer eigen dorpen zou kunnen deelnemen, ofschoon hij ongeveer drie duizend jaar oud is. Nooit heeft een beeld het ademende leven pakkender weergegeven dan dit werk van een onbekenden, maar zeer grooten kunstenaar in het vroegere Egypte. Trouwens, dat was een volk van beeldhouwers, de Egyptenaren. Reeds de techniek om met zooveel fijnheid te houwen in het denkbaar hardste graniet, getuigt van een hoogte der kunst, welke sedert niet werd overtroffen. Toch heeft de Egyptische beeldhouwkunst een gewilde levenloosheid, welke misschien ontstaat door de gewrongen houding, waarin de pharaonen en hun familie in hun goden- en menschen-dienend bedrijf zijn voorgesteld. De gezichten echter zijn van groote expressie in hun gestyliseerde eenvormigheid. Terwijl de latere Egyptische portretkunst, na bijna twee duizend jaar aan het licht gekomen uit het bewarende woestijnzand, duidelijk er naar streefde de gelijkenis van de dooden, wier gezichten op de mummieën werden weer gegeven, klaarlijklijk zoo natuurgetrouw te houden, dat al die gestorven menschen nu nog voor ons leven, zooals ook de „dorpsburgemeester” in het museum, de afbeeldingen op de vroegste dynastieën lijken allen op elkaar, al ziet gij ze van de vroegste dynastieën tot de laatste. Misschien komt het over een met de opvatting van leven en dood der

Egyptenaren, dat de pharaonen op de tempelwanden afgebeeld niet levend tot ons komen, ofschoon den ouden Egyptischen kunstenaars niets gemakkelijker moet zijn gevallen dan een steven naar iets gelijkenis. Neen, zij hebben die niet gewild. Wat zij echter wél gewild hebben is ons in te wijden in hun leven. Daarom is een nauwkeurige aanschouwing dier basalten tempelwanden zoo aantrekkelijk. Het is alsof men oude mémoires leest, die onverwachte anecdoten mededeelen, in den trant, bijvoorbeeld, van het mooie hofdametje bij een intiem soupéetje van den *roi soleil*, waarbij het zoo „galant” toeging, dat zij, toen de koning begonnen was met broodpropjes te gooien, het ten slotte waagde Zijne Majesteit een heele krop sla naar het hoofd te werpen. Zulke onverwachte tooneeltjes kan men ook ontmoeten in de tempels en rotsgraven aan den Nijl, al is het meestal ernstig, ofschoon vaak een glimlach om de lippen blijft van hem, die deze volkstooneeltjes in steen gehouwen gadeslaat. Het Egyptische leven in al zijn uitingen wordt hier verklaard.

Zoo is het, dat deze monumenten van een uitgebloede beschaving, welke eerst van zooverweldige grootscheid leken, ons allengs vertrouwd, dan zelfs gemeenzaam worden, en wij het leven dier pharaonen, wier eenigzamen verbasterde namen ons reeds uit den Bijbel bekend waren, kunnen doorvoelen alsof een of andere hoveling een boekje van hun hof heeft opgedaan om de menschheid in te lichten, dat zooveel kleinheid met zooveel grootheid kan samengaan.

Vooral de tempels van Karnak afkomstig van het oude Theben, waar een laan heenleidt van in rood graniet uitgehouwen liggende rammen, zijn indrukwekkend boven elke verbeelding uit. Het woord is onmachtig om er een afspiegeling van te geven. De twee zuster-oudste geschiedenis der menschheid reeds bekend onder den gemeenschappelijke naam van Theben, nu naast en bij Loeksor, den. Daaruit rijzen voor ons op, scherp belijnd tegen den fel-blauwen hemel en overvloedig van een gouden zonnelicht, in de begaanten hunner staande of zittende pharao-gestalten als trouwe wachters voor hun ingang, of als hoofd der theorieën hunner onzulk een onmenselijke grootscheid als de Pyramiden, toch streek der aarde heeft gebouwd.

Intusschen zijn wij geneigd onze nietige menselijkheid in de eerste aanschouwing dezer bouwwerken, waarvoor zelfs het woord „reusachtig” van belachelijke hoogmoeds-pretentie lijkt, ootmoedig te vernederen. Het is alles te grootsch voor ons leven. Welk een volk is met de verbroekeling dezer heiligdommen ondergegaan! Op de basalten wanden, rood gebronsd door de zon van ontelbare dagen, die nooit minder fel licht gaf dan heden, staan daar die pharaonen, op wier gebod deze bouwwerken zijn verzezen, afgebeeld met hun zonderlinge heilige kronen op, in de ornamenten hunner waardigheid. Afgebeeld zijn zij als gebieders van legers van slaven, overwinnaars der „wereld”, in volheid van macht en heerlijkheid. Of als dienaars en aanbidders hunner goden in menselijke gedaanten met dierenkoppen. Naast of boven hen is in langwerpige „cartouches” in het geheimzinnig schrift der hiërogllyphen, heden, dank zij Champollion, geen geheim meer, hun geschiedenis te lezen in een taal, welke indruk maakt ondanks haar gezwollenheid. Wij zien deze vorstengestalten in godengedaanten, deze reien hiërogllyphen aan, en knippen er op 't laatst bij met de oogen. Het is te drukkend voor pygmeëen, zooals wij ons onwillekeurig gevoelen, te zwaar. Deze hemel, waarheen de in lotuskroon-gekapiteelde kolommen ons oog opheffen, is te stralend. Wee! als het zoo hoog reikt, dat zijn blik de zonne nadert. Wij voelen ons droomerig worden. Maar stil, een lieflijk geluid wekt ons. In deze tempels van een sinds duizenden jaren heengegane menschheid in wier denken het leven een wijding was van den volgenden dood, leeft daar toch nog iets, dat aan ons nietig, althans vluchtig voorbijgaand leven verwant is. Het zijn de zingende en tsjilpende vogeltjes, nestelende in de spleten en afbrokkelingen dezer tempels, en uitfladderende in de daklooze ruimten met het vroolijk gerucht hunner blijgeestige bewegelijkheid en rumoer. Zooveel luchtigheid, zooveel vroolijkheid: honderden zingende vleugeltjes, nog eens honderden gevleugelde geluidjes te midden van zooveel grootscheit maakt deze reusachtige bouwwerken menselijk ondanks alles, zoodat wij hen ook thans nog bezielde vinden van iets levends, dat ons bekend is.

(Wordt vervolgd.)

MAURITS WAGENVOORT.

Het peil van Jenner's liefde.

TWEE violen, een cel en een piano speelden de Destiny-wals. Bedwelmend langzaam. De paren gleden genietend aan Jenner voorbij, die het er te kwaad van kreeg. Wat doe ik hier? vroeg hij zichzelf grimmig af, en het antwoord — aan zichzelf — was zoo fnuikend, dat hij moedeloos naar de vestiaire doolde. Daar, temidden van de mantels en jassen, die in de onmeedoogendheid van een helle elektrische maan hun onbezielde uitstalden, weifelde hij echter. En rillend trad hij terug, de zaal in.

Aan een tafeltje nam hij plaats. Hij liet zich een kopje koffie brengen. Hij dronk het met verstand uit. En het leek hem zoowaar wat moed te geven. Hij durfde althans te kijken, nu. Maar wat hij zag, deed zijn moed weer tot in zijne rijgbotines dalen: Daar, temidden van de anderen danste zijn aangebedene, het ideaal zijner droomen, met een afschuwelijken fat. Hij hield een arm tegen haar middel gedrukt, en Jenner zou dien arm wel uit alle macht van die beminde plek willen wegrukken en hem ontwrichten. De hand van den fat lag om die der aangebedene, en Jenner voelde lust, uit al zijn macht te bijten in de brutale mannehand, die dat dierbare kleinood omvatten dorst... Die ellendeling leefde in haar intieme nabijheid, haar adem streek wellicht langs zijn wang; haar lichaamswarmte drong tot hem door; haar stem sprak tot hem van heel dichtbij, en nu en dan keek ze hem met haar liefelijke oogen aan... Het was om je te verbijten, En Jenner verbeet zich.

Hij zou er alles voor geven, om, al was het voorloopig ook nog zoo kort, eens in zoo'n intieme nabijheid te zijn, al betrapte hij zich er gelijktijdig ook op,



DE AMMONSTEMPEL TE LOEKSOR.

dat hij alleen bij dien inval zich al halfdood schrikte. Wat zou hij met haar moeten praten... Wat, in 's Hemels naam, zou hij haar moeten antwoorden, als zij iets vroeg... En ze kon best iets vragen...

Dat dansen was eigenlijk wel een gemakkelijk middel voor toenadering, tenminste... Maar wie danste er nu... Dat was goed voor leege nietsnutten als die opgedirkte, geparfumeerde leeghoofden hier. Maar welk ernstig man danste er nu. Hij, Jenner, had er gewoon een afschuw van. Dansen was eigenlijk voor acrobaten en clowns, en zulk goedje, dat er zijn brood mee verdiende. Maar iemand, die zich een weinig respecteerde, maakte zich niet zoo bespottelijk.

En de aangebedene dan?

O, dat was een misverstand. Zoodra zij hem kende, zou ze begrijpen, dat dansen in hun, hogere, wereld niet thuis hoorde en er zoovele genietingen van geestelijken aard en hooger orde waren, dat dansen en dergelijke bespottelijkheden zelfs niet meer in haar gedachte zouden opkomen. — Zoodra ze hem kende... Ja, maar hoe zou ze hem leeren kennen, als hij die kennismaking niet aandurfde... Bah! Bah! Durven. Wat was daaraan te durven. Hij durfde veel meer, als het erop aankwam. Maar hij wilde zich niet vernederen; zij zou vanzelve aangetrokken door zijn verheven liefde, eens tot hem komen. En dan, wat was die eigenlijke nadere kennismaking, vergeleken bij het verlangen ernaar?

Dat was toch waarlijk door de dichters genoeg gezegd. Bij zijn hooge geestesgestemdheid paste alleen deze opvatting.



DE CHONS-TEMPEL VAN KARNAK (THEBEN).

Het strikje gaf nu een ragtime ten beste. De paren stapten in genoeglijk tempo op en aan. De aangebedene rustte nu tegen den arm van een ander danser, een nog weerzinwekkender wezen dan de vorige, en ze glimlachte met den onuitsprekelijk lieven mond naar het starre dansersgezicht vóór haar.

Jenner kreeg een hevige maagkramp. Voor dit schrikkelijke visioen kneep hij de oogen ijlings dicht, en als een slaapwandler dwaalde hij naar de vestiaire terug. Daar loste hij zijn nummerkaartje voor jas en hoed in, en verdween daarop in het straatgewoel van het overvolle stadsplein.

Laat mij u even in het kort vertellen, hoe het eigenlijk zat met Jenner's... liefdesavontuur, — of hoe ge het noemen wilt.

Hij was een groot' bewonderaar van letterkunde en tooneel. En zeer vaak bezocht hij het theater, dat hem ook daarom zoo bijzonder aantrok wijl je er het menschelijk leven als op een afstand ziet afspelen, zonder dat je de last hebt, er deel aan te moeten nemen. Op een avond had hij temidden van het schouwburgpubliek een zeer schoone jongedame opgemerkt, en zijn door romantische literatuur en schuchterheid diep-ontvankelijke ziel had haar tot zijn ideaal verkoren.

Herhaalde malen had hij haar daarna in den schouwburg gezien, en nu voor het eerst ook op een bal in den foyer, waarheen hij haar van verre gevolgd was.

Toen hij het bal verlaten had, was hij naar zijn koude jonggezellenkamer geklommen, en had een gedicht geschreven.

„Ik dank u, liefste, die in
uwem hemel
Mij opnaamt in het stargewemel
Der ideeën”....

Zoo begon het. En als ik slechts de eerste regels aanhaal, gebeurt dit vooral niet uit gebrek aan waardeering, dat moet ge niet denken, lezers. Eer is het uit kieschheid, daar verzen als dit niet geschreven zijn om aan een reeks banaliteiten als zetten, opmaken, drukken, vouwen, snijden en zoo te worden overgeleverd. Deze verzen gaven trouwens nog geen flauwen indruk van de verhevenheid, waarin — naar Jenner's oordeel — de aangebedene leefde, — de aangebedene, van wie hij nog niet eens den naam, laat staan het adres of eenige familieomstandigheden wist.

Vermoeid was hij naar bed gegaan, en daar, terwijl hij peinzend en peinzend zich urenlang om- en omwoelde, was de gedachte aan hare verhevenheid zoowaar weer uit zijn gekwelde hersens geweken, en had een triestige stemming zich van hem meester gemaakt. Als een last van vele honderden kilo's woog het gevoel van machteloosheid op zijn borst. Dan trachtte hij zich moed in te spreken, en dat gelukte hem zoowaar, nu hij alleen was. En voortpeinzend, maakte hij bij zichzelf de meest grootsche plannen: hij zou — het kostte wat het kostte — haar zien te naderen, en, zoo God hem de kracht gaf, haar aanspreken. Er mocht dan van komen wat wilde. Zóó was het leven niet meer vol te houden. Den volgenden avond zou zij, als naar gewoonte, weer alleen in den schouwburg zijn, — Shakespeare's „Midzomernachtsdroom” werd gegeven, — en hij zou haar behoedzaam trachten te naderen. Hij zou iets kunnen laten vallen, bijvoorbeeld een zakdoek, en dan vragen of die van haar was. Ja, dat denkbeeld leek hem niet ongeschikt. En als hij een volledige mise-en-scène voor deze wel eigenaardige, maar wie weet hoe doeltreffende, ontmoeting had ontworpen, viel hij eindelijk in slaap.

Het eerst wat hij den volgenden morgen deed, was het gedicht verscheuren en de stukken in de papiermand gooien. En hij dacht daarbij aan den koenen avonturier Cortez, die, eenmaal in Mexico geland, zijn schepen verbrandde om, wetend dat hij nu niet meer terug zou kunnen, zijn moed tot het uiterste te spannen. En Jenner's moed was tot het uiterste gespannen.

Nooit in zijn succesloze leven had hij zóo doordacht en omvangrijk zijn toilet gemaakt als dien namiddag. Hij schoor zich onberispelijk, deed een overhemd met piqué-borst aan en een soort van zwart colbertpak, dat, nogal wijduitgesneden naar de mode van tien jaren geleden, in den schemer voor een evening-dress, zij het dan ook een eenigszins buiten model, zou kunnen doorgaan. Zijn schoenen liet hij extra poetsen, al moest hij

bekennen, dat zij daar in den schouwburg toch niet veel bekennen zou.

Tijdig zette hij zich op zijn plaats, die hij duurder dan ooit betaald had bij een opkoper, maar welke hem dan ook zeer dicht in de nabijheid plaatste van den stoel, waarop zij gewend was te zitten en naar alle waarschijnlijkheid ook dien avond weer zou neerstrijken. Met eenigen angst wachtte hij. En waarlijk, met eenigen angst wachtte hij, zij het dan ook te zij kwam al heel spoedig het balcon op, zij het dan ook te midden van een grooten groep andere bezoekers en zette zich op haar gewone plaats. En zij was schooner dan ooit in haar smaakvol, gedecolleteerd avondjaponnetje, zoo schoon, dat het Jenner in de beenen schoot. Hij geraakte in een soort verbijstering.

Toen hij tot zich zelve kwam, verschrikte hij weer van haar schoonen blooten hals en van haar heerlijk geonduleerd kapsel, zoo vlak bij hem (en, ai, toch... zoo veraf). Het was te erg ineens voor den beproefden minnaar, zoo in haar onmiddellijke nabijheid te vertoeven, op eenige meters afstands. Hij moest zich geweld aandoen om deze ontroerende situatie te overleven.

Op het tooneel was het bont theaterbedrijf in vollen gang. De zaal lag in schemerdonker. En van dit schemerdonker maakte Jenner gebruik om zich moed in te spreken. Er mocht gebeuren wat er wilde, maar straks, als het scherm weer op was, zou hij haar naderen. Aan beide kanten van de uitverkoene zat een dame, maar hij geloofde niet, dat die iets met haar uitstaande hadden, haar moeder of zuster b.v. was er niet

bij; daarvoor geleken zij, aan de achterzijde althans, te weinig op de schoone jonkvrouw. Straks zouden zij wel opstaan en ruimte voor hem maken.

Hoe moest hij het eigenlijk aanleggen? Zou hij met een of ander voorwerp, b. v. met den zakdoek werken? Hij had een schoonen bij zich gestoken en nog ongerept rustte dit requisiet in zijn borstzak, niet ver van zijn verliefde hart. Het was een quaestie van handigheid, van brutaliteit. Een brutaal mensch heeft de helft van de wereld; zeide men wel. Hij zóó brutaal zijn. Dat kon men hem overlaten. Wacht maar, straks...

Het bedrijf was ten einde. Luid, langdurig applaus kletterde op, met het geluid alsof er honderden jalouzieën tegelijk werden neergelaten. Jenner schrikte mateloos. Met een kloppend hart wachtte hij wat er nu gebeuren zou.

De lichten schoten op, aan kristallen kroonluchters en honderden vergulde armen, en in die glorie der vele vlammenbouquetten leefde de zaal op, gelijk de aarde in een pijlsnellen morgenstond. Verrassend als een verrukkelijk visioen was daar de bekoorlijke wereld van lieve, luchtig gekleede dames en daar middenin als een beeld van louter schoonheid schitterde de aangebedene.

De dames aan weerskanten bleven zitten. En Jenner, ge moogt me gelooven of niet, dankte den Hemel dat ze dit deden. Daardoor achtte hij zich van zijn vreeselijke taak ontslagen. „Nu behoef ik niet in te grijpen, althans niet onmiddellijk,” zoo hield hij zichzelf voor, „ik kan het uitstellen tot de pauze. Maar dan moet het ook gebeuren. Wat er van komt, komt er van.”

Terwijl het volgend bedrijf afspeelde, overwoog Jenner ampeel, hoe hij het aanleggen zou. Den zakdoek had hij reeds verworpen. Immers dat leek hem te doorzichtig. Neen, hij zou brutaalweg haar aanspreken, zeggen, dat het warm was, of dat er uitmuntend gespeeld werd, of zoo. Het kwam er niet op aan, wat hij eigenlijk zeide; de hoofdzaak was, dat hij iets zeggen zou. Hij durfde nu alles zeggen, meende hij; als het er op aankwam, was hij, in den gemoedstand, waarin hij nu verkeerde, best in staat, haar desnoods mee te deelen, ineens, naar de pauze als naar het uur van den zege.

Zijn wangen gloeiden, een wonderbaarlijke opwindung beving zijn geheele wezen. Nog eenige minuten, en hij zou een gesprek voeren met haar van aangezicht tot aangezicht. O, hoe verachtelijk, hoe schaapachtig vond hij nu zijn liefdesgedicht. Een gedicht, een aantal regels, met inkt op een papier geschreven. Bah! Dat was goed voor schooljongens. Niet voor hem, Jenner, die de stoutmoedigheid in zijn bloed voelde. Hij duizelde van zijn eigen onverschrokkenheid.

Toen de pauze kwam, gebeurde er echter iets ontzettends.



DE NIJLREIS. EGYPTISCH TEMPEL-RELIEF.

Jenner's overspanning brak, zijn beenen beefden dermate, dat men wel van wapperen dezer lichaamsdeelen spreken kon, en het was een geluk, dat de jonkman op een stoel zat, daar hij anders zonder twijfel als een vormeloze massa ware ineengezonken. Zijn moed van daareven was ver te zoeken, gelijk een flodderig kermis-tooneeldecortje was de daarstraks ontworpen mise-en-scène in zijn brein in elkaar gezakt. De wreede werkelijkheid had, voor de zooveelste maal in zijn korte leven, het ideaal vernietigd, het althans zoo aangelegd, dat het nu buiten zijn bereik was. Nauwelijks had zijn ziel de stoute vleugels aangeschoten, of deze waren gesmolten als die van wijlen Ikarus in de zengende stralen der werkelijkheid, — der werkelijkheid van zijn aangebedene.

Meer dood dan levend zat hij op zijn stoel, en wachtte, wachtte radeloos tot hij den moed zou hebben om op te staan en van dit tooneel zijner vernedering en schande te verdwijnen. Eindelijk werden de lichten weer gedoofd voor de volgende akte, en begunstigde het schemerdonker zijn smadelijken aftocht.

Ten prooi aan de afzichtelijkste wanhoop, klom hij de vele treden naar zijn kamer en zijkamer met pension op, en liet zich, overmand van zooveel narigheid, sponde neer. Daar bleef hij roerloos liggen, op zijn onherbergzame

Hij wilde van de werkelijkheid niets, totaal niets weten. Hij had na dit laatste échec van de werkelijkheid der liefde, van de liefde in levenden lijve afgezien. Daartegen voelde hij zich niet opgewassen. Die stelde te hooge eischen aan allerlei eigenschappen, die hij vrijwel niet of in geringe mate slechts bezat. En hij keerde terug tot het ideaal van voorheen. Dit lag meer in zijn lijn, strookte beter met zijn hooge opvatting van leven en liefde en wat daar nog meer aan vastzat.

En met rechtmatige fierheid trad hij naar de papiermand, vischte er de snippers van zijn minnegedicht uit op, en begon naarstig de stukjes aan elkaar te lijmen.

Wel duurde het geruimen tijd, eer hij hiermede gereed kwam, maar de ideale levensbeschouwing heeft hare moeilijkheden al evenzeer als de lager geordende werkelijkheid.

JOB STEYNEN.

Uit het zieleleven der dieren.

SPELEN.

MOEILIK is het te zeggen wat spel eigenlijk is. De tegenhanger is ernst en zolang men de grenzen niet vaststellen kan tusschen deze beide uitersten zal een definitie van het spelen moeilijk blijven. Vergelijking van het spel der dieren met dat der kinderen, of het stoeien van groteren zelfs, kan ons een eindweegs brengen tot het begripen van den werkelijken aard van het spelen en we gelooven wel dat het kinderlijke spel zich verhoudt tot den ernst des levens als het spel der dieren tot hunne levensfuncties. Bij het kind echter treedt alras een ruime fantasie op en varieert het spel tot in het oneindige, terwijl der dieren spel bepaald wordt door hun gering aantal begrippen.

Daarom is de grondvorm van het dierenspel ontleend aan hun bestaansstrijd en meestal als jachtspel of gevechtspel te karakteriseeren.

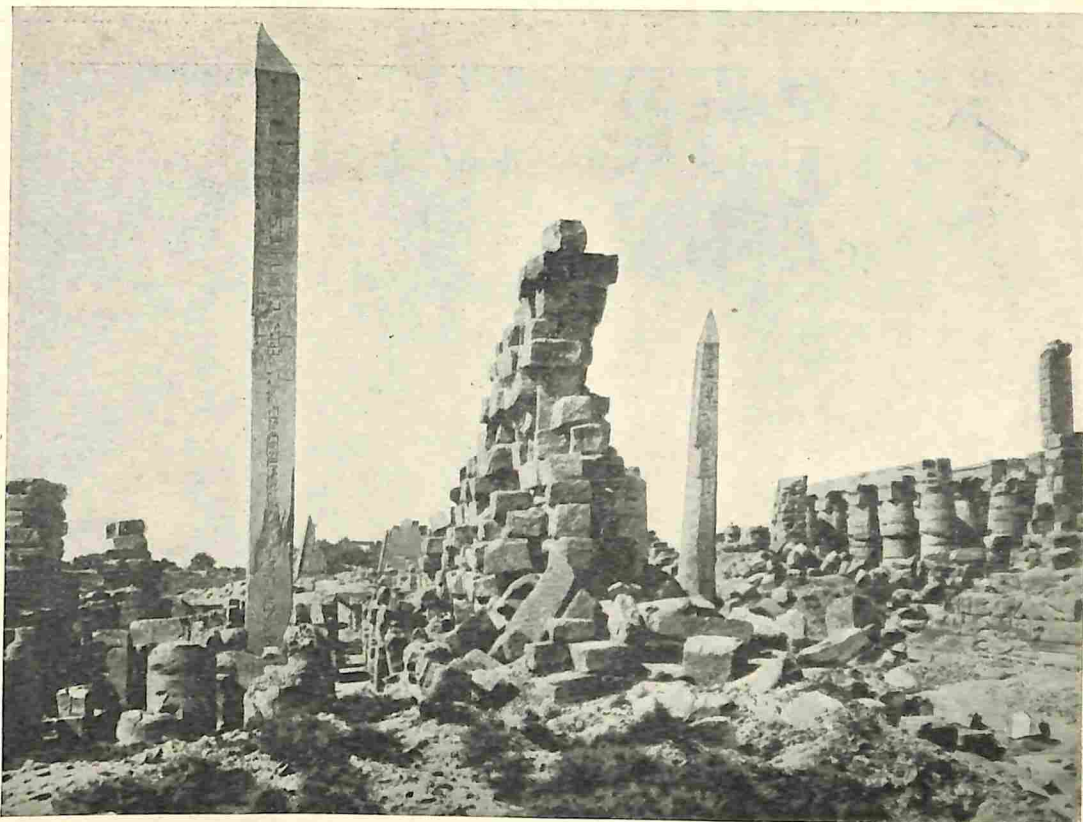
Menige theorie is ontworpen om een verklaring van het dierenspel te geven; telkens kwamen echter weer nieuwe onderzoekers, die de betrekkelijke eenzijdigheid der opvattingen hunner voorgangers aantoonde. Toch bewees telkens het gedeeltelijke erkennen der in deze theorieën vervatte waarheden hoe veelzijdig het onderwerp is. De menschen van een vorig geslacht stelden zich tevreden met het spelen te beschouwen als een uiting van behagen en bezigheid. Zeer zeker uit de levenskracht, de levensvreugde zich in bezigheid. Evenals beweeglijkheid, rusteloze



DE NIJLREIS. DE LAAN VAN LIGGENDE RAMSBEELDEN VOOR DEN INGANG VAN DEN VROEGEREN AMMONSTEMPEL TE KARNAK (THEBEN).

bezigheid uiterlijk en innerlijk, lichamelijk en geestelijk het kenmerk is van het kind, den jeugdigen mensch, zien we ook den lust tot spelen bij de dieren voornamelijk in hun jeugdtijdperk aan den dag treden, in den tijd hunner grootste stofwisseling, waarin het overschot van kracht uiting zoekt en zich omzet in met energie bedreven spel. Ook bij de dieren geeft rust en opgehoopte kracht een nauwelijks te temperen overmoed, dartele, wilde uitgelatenheid, bewijs van gezondheid en kracht.

De rustige spelletjes der menschen echter, waarbij zelfgenoegzaamheid, combinatie van bewegingen bij bliken van overleg aan den dag treden, het lichte, gracieuse spel der dieren uit het kattengeslacht worden hierdoor echter niet verklaard. Daarbij is ook alweer een uiting van instincten waar te nemen, een oefening in behendigheid en vaardigheid, waarbij de aangeboren aard zich spelenderwijze uit. Spelende dieren oefenen zich bij voorbaat, hun spel zou in hoofdzaak vooroefening zijn voor de toekomstige levensverrichtingen. Spelende dieren, zegt een derde, manoeuvreeren slechts, hun doen is nabootsing van werkelijkheid, beoefend om het genot te smaken van jacht of gevecht in bewuste uitingen van krachtsontwikkeling, durf, uithoudingsvermogen en takt; tegelijkertijd is hun spel een onbewuste ontwikkeling van instincten of oefenschool voor het werkelijke leven. De laatste, samenvattende verklaring wil ons het minst eenzijdig voorkomen, vooral daar de onbewustheid, de afwezigheid van werkelijke gevoelsaandoeningen voor ons kenmerken van het



DE NIJLREIS. BOUWVAL VAN DEN VROEGEREN AMMONSTEMPEL TE KARNAK, MET EENIGE VAN DE WEINIGE OBELISKEN, DIE IN HET LAND VAN HUN OORSPRONG NOG TE ZIEN ZIJN.

spel zijn. Eenerzijds hangt de speluitleg bij de dieren af van hun lichaamsbouw en aangeboren instincten en wordt zij daardoor bepaald. Duikers en zwemmers spelen anders dan vliegers en klimmers, gravers anders dan loopers, roofdieren anders dan planteneters, zelfs verschillende soorten van honden b. v. spelen anders. Doch daarnaast moet alle spel, dat werkelijkheid nabootst, binnen zekere perken gedacht worden, wil het den naam spel verdienen kunnen. Zoodra bij het gevechtspel hartstochten aan den dag treden en de con sordine meespelende of voorgewende affecten in werkelijkheid blijken te bestaan en zich uiten, wanneer er bloed gaat vloeien of de driften mee gaan spreken en den wil doen zegevieren, — dan is het geen spelen meer doch meenens, ernstige levensfunctie.

De ernst mag bij het spel hoogstens als vermaak beoefend worden, het spelende dier flirt met zijn krachten en oefent daarbij zijn aangeboren aard of leeft zijn oogenblikkelijke neigingen tot op zekere hoogte uit. Steeds echter blijft zijn wil slechts het betreden gebied van oogenblikkelijke, lichamelijke prikkels en de daarvan uitgaande gevoelsreflexen onbewust of bewust beheerschen. Dit is waarborg voor behagen in het spelen, dat zoo goddelijk jong doet zijn. Spel verhoogt de levensvreugde, doet den krachten levensgang rythmisch deugd, staalt de spieren door oefening of maakt behendig en wordt daarom instinctief beoefend door alle jonge en kerngezonde dieren. G. DE GRAAF.

KINDERBAL.

Ik zie ze de voetjes bewegen,
In luchtige vlugge cadans;
Een adem van jeugd waait mij tegen
In lichtend schitter-geglans.

De kleurige kleedjes omzwieren
Hun lijfjes lenig en slank;
De bosjes op kopjes versieren
Een weelde van rose en blank.

Hoe rasjes de pasjes zij maken,
Hoe aardig en los het figuur!
De krachten der jonkheid geraken
Tot volheid in spel, als natuur.

.....
Ik zie ze de voetjes bewegen,
Gezichtjes, verhit van den dans;
De gloed van de jeugd laait mij tegen
In stralenden pralenden glans!

JOHAN VAN AKEN.

Reorganisatie van het Museumwezen.

„Museums zijn knelhuizen van gestorven leven en kunst. Misschien zijn ze noodig. Een wijzer en tevens eerbiediger inzicht heeft echter, zoowel te Pompei als in Egypte, het later gevondene gelaten waar het is, zoodat de oude schatten kunnen bewonderd worden op de plaats waar zij behoorden....”



DE NIJLREIS. EGYPTISCH TEMPEL-RELIEF.

Aldus Maurits Wagenvoort in den aanvang van zijn artikel „de Nijlreis”. De schrijver dacht hier inzonderheid aan de schatten van het oude Egypte en Rome. Maar geldt wat hij zeide ook niet voor ons land? En zou 't bovendien geen blijk zijn van wijs inzicht, als men de oude schatten, thans in musea opgeborgen, weer terugbracht naar de plaatsen van waar ze zijn gehaald, voor zoover dit maar eenigszins mogelijk is?

Van gezaghebbende zijde is hier reeds bevestigend op geantwoord. Doch het beginsel wordt nog nauwelijks of niet in praktijk gebracht, omdat men vreest, dat buiten de musea het behoud van de merkwaardige monumenten van geschiedenis en kunst niet verzekerd, de zorg ervoor niet afdoende zal zijn.

Een vrees die zeker niet geheel en al ongerechtvaardigd kan genoemd worden. Maar daarom te meer moeten maatregelen getroffen worden, om de oude schatten buiten de musea zóó te beschermen, dat hun behoud verzekerd is. Het wil ons voorkomen dat dit niet tot de onmogelijkheden behoort, als de wil er slechts is.

Organisatie van het toezicht op en de zorg voor alle monumenten van geschiedenis en kunst buiten de enkele algemeene musea, lijkt ons dringend noodig. Dan zal niet langer het vullen van enkele musea ten koste van het land verdedigd kunnen worden als zijnde van twee kwaden het minste.

Wij bieden het bovenstaande aan de onlangs ingestelde Commissie voor het Museumwezen ter overdenking aan.

DISTRIBUTIE-ERVARINGEN TEN PLATTELANDE.

HET is half twee en op het plaatsje voor het oude Raadhuis drentelen reeds eenige ongeduldige sollicitanten voor „bonnetjes” heen en weer.

Mijne komst toovert een tevreden glimlach op de gezichten der wachtenden. „'t Spel zal beginnen.” De burgemeester zit reeds achter de groote tafel en zoodra wij de verschillende stapels bons en bonboekjes gesorteerd hebben, geven wij met een tafelbel het sein, dat No. 1 mag binnenkomen. 't Is een stotterend knaapje, aan wien wij met veel moeite de bekentenis ontlokken, dat hij een bon wenscht voor een vrouwenhemd. Meen niet, dat het gemakkelijk is, hem zoo ver te brengen! Nog is hij het niet met zichzelf eens, of een katoenen vrouwenhemd hetzelfde is als katoen voor een vrouwenhemd en in zijne gedachten overweegt hij de mogelijkheid, dat hij moeder verkeerd verstaan heeft en dat hij teruggestuurd zal worden door het Ouderlijk Gezag om zijne fout te herstellen. Volgt No. 2, een onhandig ventje, dat in zijne zenuwachtige haast zijne klompen bijna kraakt tusschen de deur. Op een fluistertootje verzoekt hij om twee klompenbons „voor jeugdige kinderen.” Op onze vraag: „Voor wie?” antwoordt hij zachtzinnig: „Voor mijn en Bet.” Wij zijn wel verplicht hem zijn familienaam te laten biechten, daar deze aanduidingen voor ons te vaag zijn. De volgende is een man met één been, die de weemoedige opmerking maakt, dat het „begrootelijk” is, dat hij altijd een compleet paar klompen moet kopen, terwijl toch slechts één voet om bekleeding vraagt. Hierin kunnen wij hem geen ongelijk geven. Misschien vindt hij een partner, die het tegenovergestelde been mist! Dan waren beiden geholpen. — Een goedig boerenvrouwje vraagt om nog wat sajet, maar daar deze niet meer voorhanden is, en zij daarenboven haar portie gehad heeft en nog eenige extra knotten van ons laatste overschot, kunnen wij haar niet helpen. „Wat zeg je? ik zou drie keer gehad hebben! Zoolwaar ik leef, niet meer dan twee keer!”

„Nu moeder, het staat toch in mijn boek hoor, kan een ander het niet op je naam gehaald hebben?”

„Een ander, zeg je? Ik heb het laatst nog met een kaarsenbon gehad. De meneer van de distributie bleef strijden, en zei dat ik ze gehad had. Man, zeg ik, ik mag neervallen, als het waar is.... En nou weer met die sajet! Ik noem het slecht, juffrouw, ronduit slecht.”

En angstig vraagt ze ons: „Engeltje zal het toch niet gedaan hebben?” Hierop kunnen wij geen antwoord geven, daar wij noch met Engeltje, noch met derzelve karakter bekend zijn. Met de belofte, dat wij nooit meer iets zullen afgeven, of het moet door haar of haar man persoonlijk worden afgehaald, nemen wij afscheid en krijgen ieder een hand, ter bezegeling van ons verbond. Nu komt er eene dame, met eene zeer geaffecteerde spraak, die vraagt of wij sajet „in verschillende tinten” hebben en wit flanel. Wij vertellen haar, dat alle regeeringssajet grijs is en dat wij haar niet aan flanel kunnen helpen. „Och, wat

is dat schraël", zucht zij, „en daarvoor maak ik nu zoo'n verre wandeling" (tien minuten gaans!). „Och neen, Burge-meester," zegt ze, terwijl ze over diens schouder kijkt, als hij den naam op de bon invult — „ik ben wel vrouw-alleen, maar geen weduwe." Tot haar spijt gaan wij hierop niet dieper in, en benemen haar de gelegenheid, ons over haar huwelijks-verleden verdere mededeelingen te doen.

Nu volgt er eene periode van betrekkelijke rust, als een serie van geroutineerde klompen-kanten de bons komen halen, die zij noodig hebben. Niet ieder n.l. weet, wat hij noodig heeft | of waarop hij aanspraak kan maken. Het vertrouwen in onze administratie doet hen meermalen vragen: „Geef U maar, wat ik krijgen kan, ik weet gerust niet meer, wanneer ik mijn laatste bon gehaald heb." Meen ook niet, dat het gemakkelijk is de menschen te leeren op den aangewezen dag te komen! De eene helft op Woensdag, de andere helft op Zaterdag, de bevolking ingedeeld naar de beginletters van hun familienaam. De volgorde der letters in het A B C zal voor velen een duister raadsel blijven.

Onze rust is niet van langen duur. Naar binnen zeilt eene stevige boerin, een dikke bloedkoralen ketting om den hals, een vastberaden trek om den mond. „Goeie-middag," zegt ze kort. „Goeie middag" antwoorden wij minzaam. „Wat wilt u hebben?" — „Ik zou wel eens willen weten, waarom jullie ons geen bonnen voor schoenen, klompen en sajete willen geven. Me man is 't er al om geweest, en me zoon en me dochter en ze zeggen: we krijgen ze niet. Daarom kom ik nou zelf." „Wij mogen ze niet geven, omdat je man daarvoor te hoog is aangeslagen op 't kohier en dat weet hij best." „Ja, dat zeggen jullie nou wel, maar er zijn der, die veel rijker bennen en die krijgen ze wel." — „Neen, Moeder, wij houden ons aan 't kohier en of die anderen rijker zijn dan jullie, kunnen wij niet beoordeelen." Moeder de vrouw is boos: zij had zich meer voorgesteld van haar persoonlijk bezoek. „Voor belastingen weten jullie ons wel te vinden," en terwijl zij haar handen tot vuisten balt, verdwijnt zij mopperend in de gang waar zij nog eenige weinig-vriendelijke opmerkingen ten beste geeft.

Nu volgt een jongen met een briefje, waarin ons vriendelijk verzocht wordt ten name van mejuffrouw N. N. een bon voor een mansborstrok af te geven, „daar voor andere soorten de oude dame te breed is." Aan dit billijk verlangen wordt voldaan. Eene voortvarende moeder verzoekt ons vriendelijk om een bon voor haar jongsten spruit, die zoo langzamerhand in de termen valt, om klompjes te dragen. „Hij staat nog niet in het boek, hoor! Denkt u er aan, om Nicolaas er bij te schrijven?" Wij beloven haar, dat ook Nicolaas recht zal geschieden.

Eene getrouwe comparante is „Grootmoeder," die de wenschen kenbaar maakt van haar verschillende kinderen en aanbehuwd-kinderen die het zelve te volhandig hebben en er daarom het oudje maar voorspannen.

Alle menschelijke hartstochten worden ons als op een staalkaart verbeeld. Daar is in de eerste plaats de Begeerigheid. Komt daar niet een meisje vragen, of wij bons mee willen geven voor haar buurman „voor net zooveel ondergoed, als hij maar krijgen kan"? Deze menschen wisten niet eens, welke kleedingstukken gedistribueerd werden, noch hoe zij er uitzagen. Zij gaven zich zelfs niet de moeite, een en ander bij de winkeliers te gaan bekijken. Ook de Jaloerschen ontbreken niet op het appél. Er is eene buurvrouw geweest, die zoowel behoefte had aan eenige ellen katoen als aan een deken, en voor beide zaken een bon kreeg. Nu wenscht de juffrouw, die alleen manufacturen noodig had, nog méér manufacturen, vanwege de deken van „buurvrouw."

„Maar dit is toch geen reden," antwoorden wij. „Als u eens wist, wat wij van 't jaar allemaal hebben moeten koopen en hoe duur alles was," zegt zij klagend. „Weest u dan maar blij, dat u geen dekens noodig heeft!"

De juffrouw vertrekt, maar is niet voldaan.

Volgt de man, die voor zijn recht opkomt!

„Wat wilde u hebben?" „Dekens" zegt hij kort aangebonden. „Welke deken wenscht u? Een witte, een grijze, een roode?" „Daar weet ik niet van. Mijn vrouw heeft alleen gezegd: Ga maar dekenbonnen halen!"

„Maar als uw vrouw ze niet eens gezien heeft, hebt ge de dekens misschien niet noodig, en dan zou ik maar geen bon vragen," zeg ik zachtzinnig, „er zijn menschen genoeg, die er echt om verlegen zijn."

„En me buurman dan?" valt hij heftig uit, „die heeft ze zeker wel noodig, dien hebben jullie wel een bon gegeven."

„Ik zou mij maar niet met mijn buurman bemoeien. Buurman wist ten minste, wat hij hebben wilde."

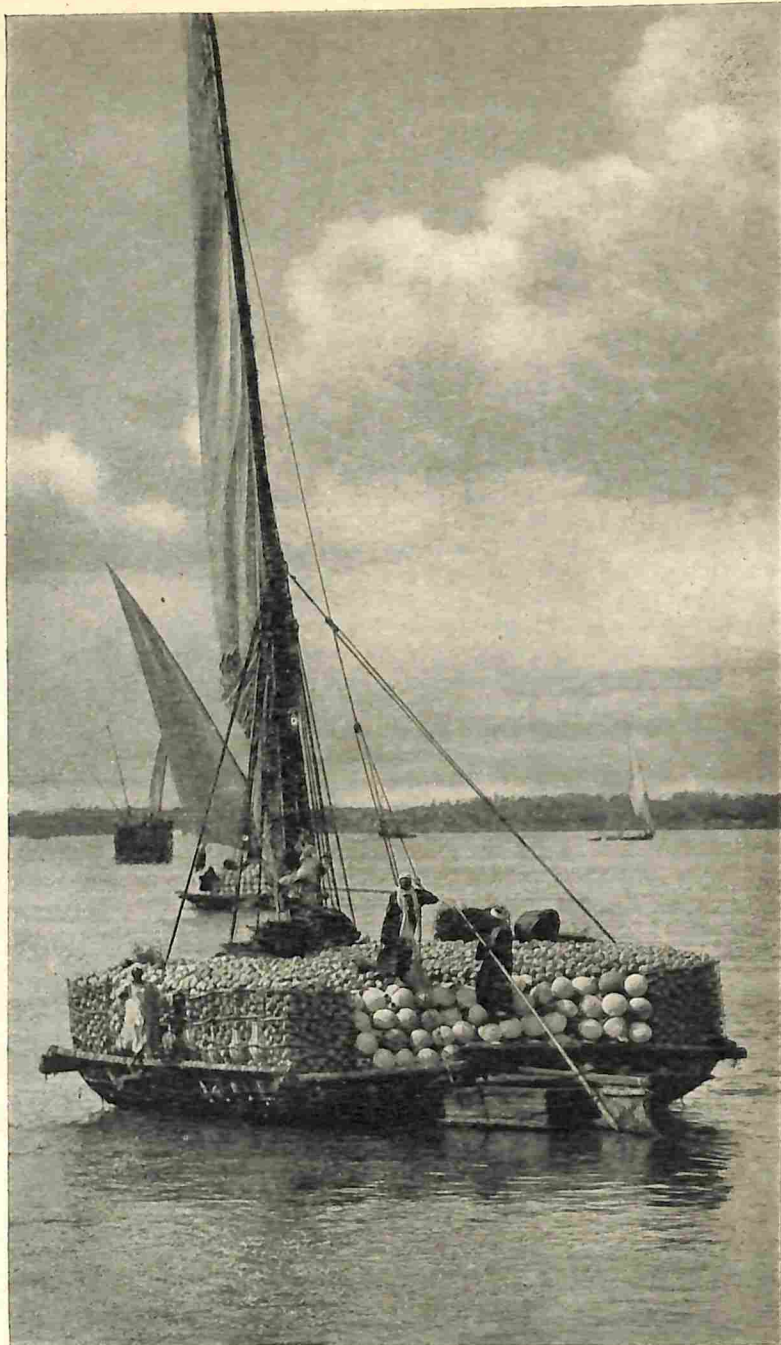
De man kijkt mij boos aan, alsof hem groot onrecht geschiedt.

„Gaat u eerst eens aan uw vrouw vragen, welke deken het zijn moet," opperen wij.

Onze vriend keurt ons geen antwoord waardig en verdwijnt, om niet meer terug te keeren. „Het is de „bonziekte", zeggen wij wijsgeerig tegen elkaar. Indien deze toestand nog een jaar duurt, is de bonziekte chronisch geworden.

Zoodra de bevolking weet, dat een of ander artikel is aangekomen, klinkt het parool „bonnen halen" door het dorp. Menschen en kinderen verdringen elkaar in de gang van het raadhuis. Op de drukste dagen worden volgnummers uitgegeven en bewaart de veldwachter de orde onder het woelige troepje.

Soms beantwoorden de artikelen niet aan de gestelde ver-



DE NIJLREIS. NIJLSCHIP, BELADEN MET POREUZE WATERKRUIKEN.

wachtingen en worden de bons achteloos weggeworpen en het goed wordt niet gekocht. Hieraan bezondigen zich alleen de lijdens aan deze gevreesde ziekte. De serieuze koopers, die overleggende huismoeders, gaan eerst naar den winkel, bepalen daar haar keus en komen dan bij ons een bonnetje halen. Deze zijn toegankelijk voor goeden raad, dankbaar, als men hen 't een of ander aanraadt, waarmee zij haar voordeel kunnen doen.

Dan zijn er nog de Ongeduldigen: „Wanneer komt er weer sajete?" „Zijn de goedkoopere schoenen er nog niet?" Hun aantal is legio.

Er is ook nog eene kleine categorie van Dankbaren, die deelnemend zeggen: „Wat hebben jullie er een geschrijf aan! Ik zou het zoo vlug niet kunnen."

Wij constateeren herhaaldelijk, hoe de omstandigheden de hechtste overtuigingen wijzigen. Hebben wij niet den hartgrondigen afkeer van de grijze regeeringsajete zien plaats maken voor hartelijke genegenheid en waardeering, naarmate de zwarte sajete in prijs steeg? Niemand vindt het meer eene schande met „regeeringsbeenen" te loopen en hoeven hebben er handschoenen, lijfjes en andere nuttige dingen van gebreid. Hoe blijmoedig offeren zij hun 35 centen voor een klosje garen, wetende dat het „in stad" item zooveel duurder verkocht wordt. Met hoeveel animo worden er molton dekens gekocht, sedert eene slimme huisvrouw op het denkbeeld kwam, ze als lakens te gebruiken. Deze inspiratie dankt zij aan den zeepnood! Waarlijk, deze tijden scherpen het verstand en stemmen de wijzen tot tevredenheid. Men ziet van hoeveel men afstand kan doen zonder te kort te komen en men leert dingen waardeeren, waarop men vroeger geen prijs stelde. Het spreekt wel van zelf dat wij veel en diepzinnig meepraten over de slechte tijden, over distributie, over vet- en boterkaarten, en met ingenomenheid erkennen, dat „het platteland" er beter aan toe is dan de steden, dat hier ieder nog zijn eigen stukje grond heeft, om te bebouwen, dat men elkaar allemaal kent, en er meer en afdoende geholpen wordt. Natuurlijk zijn er veel pessimisten onder onze klanten, die voorspellen dat het nog veel „erger", ja zoowaar, dat het nooit meer „normaal" zal worden. Hierteegenover stellen wij ons onverbeterlijk optimisme, dat ons de toekomst wel iets rooskleuriger doet zien.

Over het algemeen leven wij in de beste verstandhouding met ons publiek en de psychologische ervaringen, die wij er bij opdoen, maken de grootste aantrekkelijkheid uit van dit oogenschijnlijk zoo nederig en bescheiden Distributie-werk.
C. J. M. G.

Ontvangen Boeken.

Gids voor den Tuin, 3re jaargang, 1919 Kon. Kweekrij „Moerheim” te Dedemsvaart.

Gids voor den Tuin noemt de heer B. Ruys van de Kon. Kweekrij „Moerheim” te Dedemsvaart zijn prachtige prijscourant, die hij jaarlijks uitgeeft. Wel recht heeft deze energieke kweeker om dit te doen, want het is veel meer dan een gewone prijscourant, die hij ieder jaar aanbiedt, het is een raadgever op velerlei gebied, die men zelden of nooit onvoldaan ter zijde zal leggen. Behalve toch, dat bij iedere plantensoort de prijzen vermeld worden, vindt men er ook een korte en duidelijke beschrijving van vermeld, die den koper de keuze zeer vergemakkelijkt. Daarbij wordt bij de voornaamste groepen nog een korte aanwijzing betreffende de er in vermelde planten opgegeven, zoodat de koper kan nagaan of hij de bedoelde planten al dan niet kan kweken.

De verscheidenheid planten, die de heer Ruys aanbiedt, is al bijzonder groot, zoodat ieder, of zijn tuin groot of klein is, er een keuze in kan vinden, terwijl een bekwaam tuinarchitect aan de zaak verbonden is, om des gewenscht plannen voor aanleg te ontwerpen. De catalogus is netjes uitgevoerd en door een groot aantal afbeeldingen verlicht, waaronder zeer mooie.

Plantenliefhebbers raden wij zeer aan dezen Gids voor den tuin aan te vragen.
E. Th. W.

DE PELSJAGERS.

24) DOOR HULBERT FOOTNER.

„M AAR neem mij mee!” smeekte Nesis. Ze waagde het ten laatste haar wang op zijn knie te leggen.

Hij legde zijn hand op haar haar. „Luisster eens, jij klein kind,” zeide hij, „en tracht me te begrijpen. Je weet, dat ze zullen probeeren om mij de schuld te geven van alles, wat er gebeurd is. Ze zullen zeggen, dat ik de Indianen opgestookt heb. Ze zullen zeggen, dat ik getracht heb John Gaviller te vermoorden. De politie zal mij arresteren en er zal een verhoor zijn. Je weet wat dat beteekent.”

„Iedereen kan zien, dat je geen slechte man bent,” zei ze. „Zoo eenvoudig is het niet,” antwoordde hij met een glimlachje. „Niemand zal het voor mij opnemen. Als jij nu met mij weggaat, zal iedereen zeggen, dat Ambrose Doane Watusk's vrouw gestolen heeft en dat hij een slecht man is. En dan zullen ze mij niet gelooven als ik zeg, dat ik de Indianen niet tot kwaad aanzet heb en dat ik niet getracht heb John Gaviller te vermoorden.”

„Ik zal het voor je opnemen,” riep Nesis uit. „Ik zal zeggen, dat Gordon Strange en Watusk alles te zamen afgesproken hebben.”

„Als je met mij meegaat, zullen ze jou ook niet gelooven,” zei Ambrose geduldig. „Ze zullen zeggen: „Nesis is verliefd op Ambrose Doane. Hij laat haar zeggen wat hij wil.”

„Het is waar dat ik verliefd op je ben,” zei Nesis.

Ambrose zuchtte. „Luister naar mij. Ik zeg je ronduit, dat het mijn ondergang is als je met mij meegaat. Ik ben al zoo goed als een gevangene.”

Ongeduldig rukte ze met haar hoofd. „Ik begrijp je niet,” zei ze treurig. „Jij zegt het. Het zal de waarheid wel zijn.”

Eenige oogenblikken zwegen zij. Het kinderlijke voorhoofd van Nesis was tot rimpels geplooid. Onderzoekend zag ze hem aan in de hoop eenige weifeling te ontdekken. Eindelijk zei ze zacht: „Engelschman, moet je in de gevangenis als je mij meeneemt?”

„Vast en zeker,” antwoordde hij treurig.

Langzaam stond ze op. „Ik geloof dat ik heel dwaas ben,” mompelde ze. Zij wachtte, blijkbaar om hem in staat te stellen te spreken. Doch hij zweeg.

„Nu ga ik terug,” fluisterde zij met gebroken stem, terwijl ze zich naar de kano begeef.

Het haar hand aan den boeg wachte ze waeronden hem om

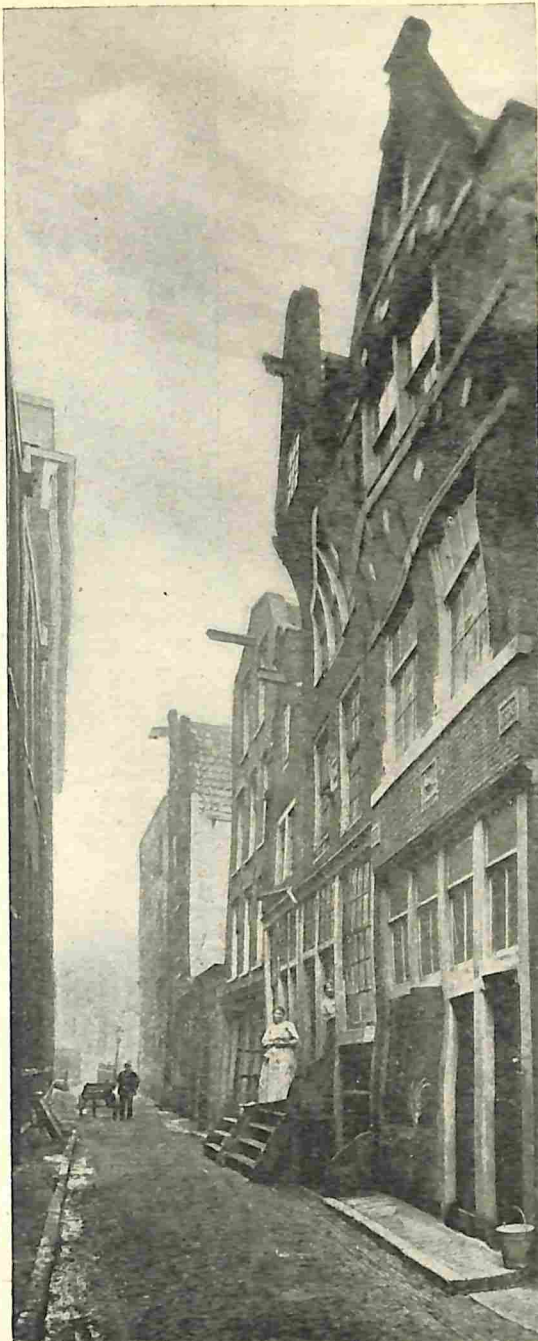


Foto C. Steenbergh.

AANKOOP DER VEREENIGING „HENDRICK DE KEYSER”.

HET HUIS „IN DE DUYF” SLIJKSTRAAT 16 TE AMSTERDAM (OP DE AFB. RECHTS).

De top is in den loop der eeuwen veranderd. Overigens heeft het geveltje, dat van 1623 dagteekent, zijn oude pui behouden.

werden geweerloopen zichtbaar. Onder hen was een verwrongen, grijnzend geel gezicht. Ambrose greep naar zijn geweer. Nesis stootte een kreet van ontzetting uit — een kreet zooals Ambrose er nooit een had gehoord.

„Schiet man dood!” hijgde ze, naar hem toe kruipend. „Toe Engelschman — schiet me dood — vlug!”

Haar kreten brachten hem zoo in verwarring, dat hij gegrepen was voor hij zijn geweer kon opheffen.

HOOFDSTUK XVII.

ALARM.

Wederom liep Ambrose op en neer in zijn houten gevangenis. Het gat in de aarde was aangevuld en de vloer ruw hersteld en zijn bewaarders deden om beurten de ronde om den shack. De gevangenschap viel hem nu dubbel hard. Dag en nacht hoorde hij nog de kreten van wanhoop van Nesis. Hij wist iets van de wijze, waarop Indianen vrouwen straffen. Zijn verbeelding hield niet op vreeselikheden te bedenken, welke haar overkomen konden zijn. „God! Iedereen lijdt, die met mij in aanraking komt,” riep hij uit in zijn eerste wanhoop.

Ze waren op eenvoudige wijze verrast. Watusk en zijn mannen, die hun in twee kano's gevolgd waren, hadden de rook van hun vuur van de rivier af gezien. Zij waren toen aan land gegaan en hadden, door een omweg te maken, Ambrose en Nesis van achteren overvallen. Nesis was in de eene kano en Ambrose in de andere teruggevoerd. Gedurende den tocht had men haar niet mishandeld voor zoover hij kon zien, doch toen zij het dorp bereikten, had men haar spoorloos laten verdwijnen en sedert dien tijd had hij haar niet teruggezien. De laatste keer, dat hij haar had gezien, had de ontzetting niets menschelijks meer op haar kindergezicht over-

te zien, hopen de niettegenstaande alles. Ambrose zag hoe gebroken ze er uitzag en hoe ze stil snikte, en gevoelde zich een monster van wreedheid.

Plotseling bekwam hem een nieuwe vrees. „Nesis,” vroeg hij, „hoe zul je verklaren, dat je den geheelen nacht weggebleven bent? Ze zullen het in verband brengen met mijn ontzetting. Wat zouden ze je doen?”

Zij keerde hem haar bedroefd glimlachend gezicht toe. „Daar denk je nu pas aan,” mompelde ze. „'t Kan me niet schelen wat ze mij doen. Jij houdt toch niet van me.”

Hij stapte naar haar toe en legde zijn ruwe hand op haar schouder. „Hier,” zeide hij, „ik kan niet hebben, dat ze je kwaad doen. Kom maar mee, kleine meid. Ik ben er toch al slecht aan toe. 't Geeft niet, al wordt het nog wat erger. Ik waag het er op in elk geval. Kom jij maar met mij mee.”

„O, mijn Engelschman!” fluisterde zij; bewusteloos zakte ze aan zijn voeten ineen.

Nesis kwam spoedig weer bij. Ambrose blies nieuw leven in het vergeten vuurtje en zette thee. Nu hij besloten had haar mee te nemen, vatte hij de zaak van den lichtsten kant op. Verwijtingen waren thans niet op hun plaats. Haar erbarmelijke angst om hem niet weer boos te maken maakte hem week. Haar oogen waren zonder ophouden op zijn gezicht gevestigd. En haar oogen kregen een tragische uitdrukking, als hij zijn voorhoofd fronste bij een onaangename gedachte.

Toen ze thee dronken en gerstekoek aten werd de stemming bijna opgewekt. De emotie keek naar hun geringen voorraad. „Als we zoo voortgaan, hebben we niet genoeg tot aan het meer,” zei hij lachend.

„Ik zal konijnenvallen zetten als je slaapt,” zei Nesis vlug. „Ik zal visch vangen en eenden schieten.”

„Zullen wij een van de kanos achterlaten?” vroeg Ambrose.

Ze schudde haar hoofd. „Niet slapen voor van avond,” zeide hij.

Ambrose stak zijn pijp aan en Nesis pakte alles bijeen, toen Job plotseling opsprong en woedend begon te blaffen. Op hetzelfde oogenblik verschenen tien donkere gezichten boven den wal achter hen en werden geweerloopen zichtbaar. Onder hen was een verwrongen, grijnzend geel gezicht. Ambrose greep naar zijn geweer. Nesis stootte een kreet van ontzetting uit — een kreet zooals Ambrose er nooit een had gehoord.

„Schiet man dood!” hijgde ze, naar hem toe kruipend. „Toe Engelschman — schiet me dood — vlug!”

Haar kreten brachten hem zoo in verwarring, dat hij gegrepen was voor hij zijn geweer kon opheffen.

Voor de eerste keer kreeg Ambrose nu een bezoek van Watusk. Watusk had de rivier op medegereisd in dezelfde kano, doch zij hadden geen woord gewisseld. Hij kwam in den shack met zijn vier vertrouwden en ze sloten de deur achter zich. Deze vier vervulden de rol van figuranten in een schouwburg. Ze behoefden niets te zeggen. Watusk's voorkomen was er op berekend te imponeren. Behalve de roode sjerp droeg hij nu drie gordels, de eerste vol patronen en de tweede ter bevestiging van een oude cavalerie-sabel, terwijl aan de derde twee reusachtige pistolen hingen. Hij droeg den Winchester over den arm en op zijn hoofd had hij nog den vuilen helm. Ambrose lachte bitter. Het lot scheen wel met hem te spelen, dat het hem in de macht van een zoo erbarmelijk figuur geplaatst had.

„Wel, hoe gaat het?” zei Watusk, hem de hand reikend met een minzaam glimlachje.

Ambrose, die zich zijn gelaatsuitdrukking herinnerde, toen het boven den wal verscheen, stond versteld. Hij kon den gedachten-gang van Watusk's halfslachtigen geest niet volgen. Hij bedacht echter, dat hij enkel door al zijn denkvermogen in te spannen, iets kon doen om Nesis te helpen. Hij nam de verachte hand aan en antwoordde iets als wedergroet.

„Je maakt een groote fout als je tracht weg te loopen,” zei Watusk. „Het veiligst ben je hier.”

„Hoe zit dat dan?” vroeg Ambrose voorzichtig.

„Ik ben je vriend,” antwoordde Watusk.

Ambrose onderdrukte zijn neiging om te lachen.

„Als ik je hier houd, kunnen de menschen je geen kwaad doen,” vervolgde Watusk. „Mijn menschen lijken veel op kinderen. Ze vergeten gauw wat ze willen. Ze vergeten gauw, dat ze boos op je zijn. Dan laat ik je gaan.”

„Wou je nog zeggen, dat ik een van je mannen gedood heb?” vroeg Ambrose driftig.

Watusk haalde de schouders op. „Myengeen zegt het.”

„Dat is een leugen,” antwoordde Ambrose verachtelijk. Watusk's afwachtende houding weerhield hem om meer te zeggen. „Hij probeert uit te visschen wat Nesis mij verteld heeft,” dacht hij. Hardop zeide hij, terwijl hij net als Watusk, de schouders ophaalde: „Nou, ik zal blij wezen als 't over is.”

„Over twee of drie dagen laat ik je gaan,” zei Watusk kalmereend. „Je kunt alles krijgen wat je hebben wilt.”

„Hoe is het met Nesis?” vroeg Ambrose plotseling.

Er verscheen iets sluis in Watusk's oogen; geen spier vertrok op zijn gezicht. „'t Is goed met haar,” antwoordde hij koel.

„Waar is ze?”

„Ik heb haar naar mijn groot kamp over de rivier gezonden.”

„Je moet Nesis niet hard vallen omdat ze mij geholpen heeft,” zei Ambrose met aandrang, ofschoon hij niet verwachtte eenigen indruk te maken. „Ze is nog maar een kind. Ik heb haar overgehaald.”

Watusk spreidde zijn handen vriendelijk uit. „Ik val haar niet hard,” zeide hij. „Het kon mij niets schelen, alleen, ik was bang, dat je misschien in de stroomversnellingen zou, verongelukken.”

Ambrose bestudeerde het bruine masker nauwlettend. Watusk liet echter niets blijken. Plotseling glimlachte de Indiaan.

„Je dacht, dat ik boos was, omdat ze met je gegaan was,” zei hij. Hij lachte stil. „Wah! Er zijn vrouwen genoeg. Als ik je laat gaan geef ik je Nesis.”

Dit klonk wat al te menschlievend. „Hm!” zeide Ambrose.

„Je houdt van Nesis, he?” vroeg Watusk loerend.

Ambrose werd door iets in het oog van den ander gewaarschuwd. „Zeker,” zei hij luchtig. „Ze heeft er mij toch uitgeholpen?”

„Je praat graag met haar, geloof ik.”

Ambrose dacht snel. Voor zoover hij wist, waren de eenige Engelsche woorden, die zij in tegenwoordigheid van Watusk had gesproken, haar uitingen van vrees geweest bij zijn verschijning. In de verwarring van het oogenblik kon dit echter aan Watusk ontgaan zijn.

„Met haar praten?” zei Ambrose, verwondering voorwendend. „Met teekens natuurlijk.”

„Hoe heeft ze je er dan uit gekregen?” vroeg Watusk vlug.

Dit was een gevaarlijke vraag. Aarzeling zou gelijk staan met alles te bekennen. Ambrose haalde diep adem en begon onmiddellijk. „Wel, zij en eenige andere meisjes waren dien dag aan het bessenplukken. Ze kwamen hier bij den shack en begonnen met mij te gekschieren door het raam. Ik zag Nesis eenigen tijd aan en maakte haar daardoor bang. Ik gaf haar een teeken om mij een mes te brengen. 's Avonds bracht ze het. Ik kreeg haar als door een toovermiddel onder mijn invloed en liet haar me helpen en voor een kano en wat voorraad zorgen. Ik was bang, dat ze alarm zou maken zoodra ik weg was en daarom dwong ik haar mee te gaan.”

„Waarom nam je twee kano's?” vroeg Watusk.

„Voor het geval er een zou verongelukken in de stroomversnellingen.”

„Zoo!” zeide Watusk.

Ambrose stak zijn pijp zoo onverschillig mogelijk aan. Hij kon niet op Watusk's gezicht lezen of zijn geschiedenis eenigen indruk had gemaakt. Als hij aan Watusk's tovenaardacht, hoopte hij dat de zinspeling op zijn toovermacht niet zonder invloed was gebleven.

„Ik laat je nu gaan,” zei Watusk plotseling. „Maar je moet mij beloven niet hier vandaan te gaan voor ik het je zeg. Geef mij je hand en zweer.”

Ambrose vermoedde verraad. Hij schudde het hoofd. „Als ik kan, zal ik ontvluchten.”

Watusk haalde de schouders op en keerde zich om. „Je bent dwaas,” zeide hij. „Ik ben je vriend. Tot ziens!”

„Tot ziens,” antwoordde Ambrose spottend.

Ambrose liep weer op en neer en overdacht Watusk's woorden tot in bijzonderheden. Het resultaat van zijn overpeinzingen was nihil. Watusk's geest was te ontwijkend en te inconsequent voor Ambrose om hem te volgen. Ambrose kwam tot de conclusie, dat hij een kinderachtige, onredelijke leugenaar was, zooals men ze vindt onder de geestelijk gebrekkigen van ons eigen ras. Zoo iemand is scherpzinnig zonder eenig nut; hij is in staat tegen alle feiten in te liegen.

In den middag, toen Ambrose gedurende zijn eindeloze wandeling op en neer in den shack een oogenblik voor het raam bleef staan om uit te kijken, zag hij drie ruiters in vliegende vaart het kamp inrennen. Zij wierpen zich van de paarden met opgewonden gebaren en het kamp kwam onmiddellijk in opschudding. De inboorlingen bewogen zich tusschen de tepees met de haast van mieren, wier heuvel vernield is. De vrouwen, die zich nog in het kamp bevonden, holden naar de rivier, hun kinderen meetrekkend.

Ambrose's hart klopte sneller bij het vooruitzicht van eenige afleiding. Wat er ook gebeurde, zijn lot kon er niet harder door worden. Bij het eerste alarm waren drie van zijn bewakers naar de tepees gerend. Haastig kwamen ze terug. De deur van den shack werd opengeworpen, met zijn zessen snelden ze naar binnen en grepen ze hem. Ten einde hen op te houden, bood Ambrose krachtigen tegenstand. Eindelijk gelukte het hun hem handen en voeten te binden; ofschoon hij hen niet verstond, klonken hem hun vloeken als van harte gemeend in de ooren. Zoo vlug mogelijk brachten zij hem naar de rivier over.

Al de menschen van deze zijde der rivier waren daar reeds bijeen. Onophoudelijk zagen zij om met gezichten, die aschkleurig van schrik waren. De mannen, die paarden hadden, dreven die in de rivier en zwommen er over met een hand aan den zadel. De vrouwen en kinderen werden in kano's overgezet. Hun haast was zoo groot, dat ze niets hadden meegenomen. De tepees werden zonder meer verlaten; de vuren brandden er nog in en de openingen stonden nog open.

Watusk ging dicht bij Ambrose voorbij, zijn geel gezicht loodkleurig van opwinding.

„Wat is er aan de hand?” riep de blanke.

Het opperhoofd was plotseling doof geworden.

Ambrose werd in een kano geworpen. De onvermoeide Job sprong hem achterna en ging aan zijns meesters voeten liggen. De krankzinnige opwinding van de geheele bende gaf Ambrose grooten lachlust.

Hoog sloegen de riemen van de razende bootslieden het water op.



Foto C. Steenbergh.

AANKOOP DER VEREENIGING „HENDRICK DE KEYSER”.

DE PUI VAN HET HUIS „IN DE DUYP” SLIJKSTRAAT 16, TE AMSTERDAM.

Aan den anderen kant aangekomen, werd Ambrose op een paard gebonden evenals op zijn eerste reis en onmiddellijk vertrok hij met zijn wacht. Terwijl hij weggevoerd werd, werden de kano's op den wal getrokken en onder de wilgen verborgen. Watusk zond mannen naar den top van den heuvel, waarop het kerkhof gelegen was, om de wacht te houden.

Ambrose's bewakers leidden zijn paard in een flinken draf om een kleineren heuvel en langs de steenen bedding van een bijna uitgedroogde rivier. Aan beide zijden waren dichte wouden. Het spoor was onregelmatig en verbreed door het groote aantal trekkers, dat het kort geleden gevolgd had. De groote troep Kakisas was hier de vorige week gepasseerd. Ambrose vermoedde, dat zij de bedding van een coulée volgden. Door de boomtoppen aan weerszijden zag hij nu en dan de steile hooge oevers.

Na ongeveer twaalf mijlen kwamen ze plotseling in een klein groen dal zonder boomen. De stroom wond er zich doorheen in eendlooze kronkelingen. Behalve op de twee plaatsen, waar de stroom binnenkwam en het dal verliet, was dit geheel omgeven door steile met gras begroeide heuvels, die de grilligste vormen hadden. De vallei was ongeveer vijf honderd meter lang en half zoo breed. Het dal was met blauwachtig gras bedekt ter hoogte van ongeveer veertig centimeter. Het geheel vormde een helder groen bekken met hier en daar een plekje wilde rozen.

Zijn blik over het groene panorama werpend, verwonderde het Ambrose, kleine groepjes mannen druk aan het werk te zien op de omringende heuvels, waar deze tegen de lucht afstaken. Ze schenen aan het graven te zijn, doch zeker was hij er niet van. Spaden en Indianen worden zelden te zamen gezien. Zijn bewakers wezen elkaar de werkers aan, opgewonden pratend in hun zonderling taaltje. Zij reden voort door den ingang in de vallei en reden daarop de bosschen weer in. Nog een mijl en zij waren plotseling in het Indianendorp, dat in een open plek, juist groot genoeg om het te bevatten, verborgen lag. Het was groter geworden: er waren veel meer tepees dan Ambrose vroeger geteld had. Zij stonden tegenover elkaar in twee lange rijen met een smalle gang van groen er tusschen. In het midden van de gang liep de stroom, die hier nog geen voetstap breed was.

Ambrose werd zonder eenig ceremonieel in een van de eerste tepees geduwd, aan handen en voeten gebonden en aan zijn lot overgelaten. Hij slaagde er in zich naar de deur te slepen, waar hij ten minste iets kon zien van hetgeen er gaande was. Hij keek aandachtig rond of hij Nesis ook zag, of, indien zij er niet was, een van de meisjes, die bij haar waren bij het bessen plukken welke misschien te bewegen zou geweest zijn hem omtrent den toestand van Nesis in te lichten. Doch zijn zoeken bleef vruchteloos.

Allen, die uit het oosten het dorp binnen kwamen, gingen hem voorbij. Watusk en de rest van de menschen van de rivier kwamen een uur later. Hier, te midden van een veilig aantal van hun eigen menschen, bekwamen zij van den schrik. Ambrose vermoedde, dat hun vertrouwen van het oogenblik al evenmin gegrond was, als hun schrik van zoeven. Watusk, rondstappend in zijn militairen smuk als een pauw, gaf orders zonder einde. Bij tusschenpoozen kwamen er eenige arbeiders van de heuvels in het kamp. Ambrose zag, dat ze hun roeiriemen als spaden gebruikt hadden.

Een algemeene en veelbeteekenende schoonmaak der geweren had plaats voor de tepees. Tegen den schemer kwamen nog twee mannen binnenrijden, waarschijnlijk posten, die Watusk bij de rivier had uitgezet. Een van hen stak beide handen op en opende en sloot zijn vingers tweemaal. Ambrose maakte hieruit op, dat de komende troep politie uit twintig man bestond. Het laatste wat hij zag toen het kamp in duisternis werd gehuld, was dat de jongens de paarden van de heuvels binnendreven.

Hij deelde de tepee met zijn zes bewakers. Slapen deed hij niet. Niettemin dutte hij in, doch naar het hem voorkwam, werd hij onmiddellijk daarop door zijn bewakers gewekt. Zijn enkels werden losgemaakt en men gaf hem te verstaan, dat hij weer moest rijden. Ambrose zag geen nut in verzet en deed wat hem gezegd werd. Hij stond op en ging naar buiten. Een gejack achter hem deed hem snel omkeeren en weer naar binnen schieten.

„Blijf van mijn hond af,” riep hij met een stem, die de Kakisa's van schrik deed achteruitgaan.

Er was eenig licht van het vuur. Hun houding was niet vijandig. In hun eigen taal trachtten zij uitleg te geven. Een van hen wees naar een soort van mand van berkenschors, die aan een der steunpalen van de tepee hing en waarin men hevige hoorde krabben.

„Laat hem er uit,” riep Ambrose.

Zij trachtten hun bezwaren kenbaar te maken, doch niemand maakte aanstalten om hem te gehoorzamen.

„Laat hem er uit,” beval Ambrose, „of ik sla de boel kapot.”

Aangetrokken door het rumoer, kwam Watusk binnen. De zaak werd hem uitgelegd. Het deksel van de mand oplichtende, toonde hij de verschrikte maar ongedeerde Job aan zijn meester.

„Hij is in orde,” zei hij sussend. „Laat hem maar. We moeten van nacht een nieuw kamp betrekken. Honden kunnen we niet meenemen. Hij komt morgen met de vrouwen.”

Ambrose geloofde hem niet, doch als de hulp inderdaad zoo nabij was, zou het, dat gevoelde hij, gelijk staan met zelfmoord nu een conflict uit te lokken. Blijkbaar hadden ze niet de bedoeling den hond leed te doen. Hij hield zich, alsof hij door Watusk's verklaring bevredigd was.

„Beste hond,” zei hij tegen Job. „Ga jij maar liggen, hoor.”

Ambrose steeg te paard en zij bonden hem op de gebruikelijke wijze. Aan alle kanten kon hij mannen zien, die te paard stegen en het dorp uitreden.

Zijn hart steeg hem naar de keel. Zou het hun bedoeling zijn,

dat hij moest deelnemen aan een nachtelijken aanval op de politie? De roodjassen zouden zich toch niet laten verrassen. Hoe het ook zij, als hij er bij moest zijn, zou het al raar moeten loopen, als hij hen niet opeenige wijze kon helpen.

Zijn paard werd den heuvel opgeleid en Watusk bleef bij hem. Toen ze hooger kwamen, verscheen de maan boven de boomtoppen over het dal, doch zij zou spoedig ondergaan. In het maanlicht kon hij de voorwerpen in zijn nabijheid beter onderscheiden. Blijkbaar gingen de ruiters in groepjes naar een afgesproken plaats. Haast werd er niet gemaakt. (Wordt vervolgd).



DE OESTERZWAM (PLEUROTUS OSTREATUS JACQ.).

De Oesterzwam (Pleurotus ostreatus Jacq.)

ALS de wintervorst zijn intrede doet, wordt het zwammenvolkje als op één slag van het aardrijk verdreven. De paddenstoelen zijn met hun vliezig, vochtig lichaam niet bestand tegen de strenge winterkoude, en alleen de taaie, kurkachtige polypori, sterea enz. weten de vorst te trotseeren en dan natuurlijk het vermaarde fluweelpootje (Collybia velutipes Curt.), de winterzwam bij uitnemendheid. Maar die vormt dan ook de groote uitzondering, welke nu eenmaal niet gemist kan worden, als er een algemeene regel moet worden bevestigd. Hebben we echter een zachten winter, zonder vorst van eenige beteekenis,

als die van dit jaar tot einde Januari geweest is, dan zijn er tot in Januari toe, nog wel meer vleezige boomzwammen te vinden en de hierboven genoemde oesterzwam o.a. mogen we op doode, of in de wondeplekken onzer levende boomen nog wel verwachten. Het is een fraai gevormde zwam, die meestal in dichte toefen, dakpansgewijze boven en naast elkaar uit het hout te voorschijn spruit. De kleur is aanvankelijk zwartachtig grijs, maar bij het ouder worden krijgt hij een meer bruinachtige tot geelachtige tint. De kale, gladde hoed heeft een oesterachtigen vorm (vandaar zijn naam), en de jonge exemplaren hebben een omgekrulden rand. De witte, tamelijk wijd uiteen staande plaatjes krijgen later een grauw-geelachtige kleur, loopen sterk af langs den korten, zijdelingschen steel en anastomoseeren (aderig samenloopen) van onderen. De afgebeelde zwam groeide in een zieke plek van een levend kastanjeboompje en werd den 31sten December van het afgelopen jaar gefotografeerd in den overtuin van huize „Stompekamp” te Ede (G.). Het bovenste exemplaar meet over zijn grootste breedte 16 c.M., maar er zijn zelfs wel exemplaren te vinden tot 20 c.M. toe.

De oesterzwam is een goed eetbare paddenstoel, die in vele Duitsche steden ter markt gebracht wordt en voor een goeden prijs verhandeld. Jonge exemplaren zijn het smakelijkst.

Op allerlei soort loofhout, behalve op vruchtboomen en op esschenhout, kan men hem aantreffen.

J. L. F. DE MEYERE.